

**Raport o stanie
Gminy
Jelcz-Laskowice
za rok 2023**

Opracowanie:

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
1.1 Podstawa prawna	4
1.2 Metodyka opracowania	5
1.3 Struktura dokumentu	6
1.4 Wykaz źródeł.....	7
1.5. Charakterystyka Gminy Jelcz-Laskowice.....	8
1.6 Gmina Jelcz-Laskowice w liczbach w latach 2018-2022 – dane Głównego Urzędu Statystycznego	10
2. Sytuacja w Gminie Jelcz-Laskowice w 2023 r.....	17
2.1 Wykonanie uchwał Rady Miejskiej	17
2.2 Polityka finansowa	19
2.3 Polityka inwestycyjna.....	23
2.3.1 Inwestycje gminne.....	23
2.3.2 Inwestycje realizowane przy udziale środków zewnętrznych	27
2.4 Sytuacja gospodarcza.....	32
2.5 Sytuacja demograficzna	32
2.6 Oświata, kultura, sport	32
2.6.1 Oświata	32
2.6.2 Kultura	39
2.6.3 Sport	43
2.7 Pomoc społeczna i ochrona zdrowia.....	44
Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	46
Opieka zdrowotna	47
2.8 Informacja o obcokrajowcach na terenie Gminy Jelcz-Laskowice	49
2.9 Budżet obywatelski	49
2.10 Analiza udzielonych i rozliczonych dotacji przez organizacje pozarządowe	50
2.11 Działania na rzecz bezpieczeństwa	54
Bezpieczeństwo publiczne.....	54
Bezpieczeństwo pożarowe	55
Bezpieczeństwo powodziowe	56
2.12 Analiza bieżącego utrzymania dróg	56
2.13 Utrzymanie czystości i system odbioru odpadów.....	58
2.14 Ochrona środowiska	61
Realizacja Programu Ograniczania Niskiej Emisji na terenie gminy Jelcz-Laskowice	61
Dystrybucja węgla w 2022 r.	61
Realizacja Programu usuwania azbestu z terenu gminy Jelcz-Laskowice	62
2.15 Zagospodarowanie przestrzenne i mieszkalnictwo	62
3. Podsumowanie.....	65
3.1 Wnioski	65
3.2 Rekomendacje	66

1. Wprowadzenie

Niniejszy dokument stanowi podsumowanie działań realizowanych przez samorząd Gminy Jelcz-Laskowice w 2023 r. Raport pozwala na ocenę sytuacji gminy, stanowiąc ważne narzędzie służące do monitoringu i ewaluacji lokalnej polityki rozwoju. Jest to już szósta edycja raportu przygotowana w podobnej formie tak, aby możliwa była analiza porównawcza poszczególnych informacji dotyczących stanu gminy w ostatnich kilku latach.

Z formalnego punktu widzenia raport jest podstawą do przeprowadzenia w ramach sesji Rady Miejskiej debaty, a w jej konsekwencji głosowanie nad udzieleniem wotum zaufania Burmistrzowi. Oprócz funkcji sprawozdawczo-informacyjnej, pozwala na włączenie społeczne mieszkańców gminy poprzez ustawowy mechanizm debaty nad raportem. Biorąc pod uwagę specyfikę dokumentu, w kolejnych podrozdziałach podano podstawy prawne, metodologię opracowania, strukturę dokumentu oraz wykaz źródeł wykorzystanych do opracowania raportu. Pod koniec pierwszej części dokumentu zawarto wykaz podstawowych wskaźników za lata 2018-2022 ukazujących sytuację społeczno-gospodarczą Gminy Jelcz-Laskowice w ostatnich latach – dane w tej części mogą się różnić względem danych w pozostałej części dokumentu, co wynika z metodologii przyjętej przez Główny Urząd Statystyczny.

1.1 Podstawa prawna

Raport o stanie gminy należy przygotować do końca 31 maja bieżącego roku na mocy art. 28aa wprowadzonego do ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463, 1688). Wzmiankowany artykuł 28aa ustawy o samorządzie gminnym został wprowadzony ustawą o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 130, 1349.). Wskazane akty prawne definiują procedurę przeprowadzenia prac nad raportem:

1. Wójt (burmistrz) co roku do dnia 31 maja przedstawia radzie gminy raport o stanie gminy.
2. Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta (burmistrza) w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego.
3. Rada gminy może określić w drodze uchwały szczegółowe wymagania dotyczące raportu.
4. Rada gminy rozpatruje raport podczas sesji, na której podejmowana jest uchwała w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium burmistrzowi. Raport rozpatrywany jest w pierwszej kolejności. Nad przedstawionym raportem o stanie gminy przeprowadza się debatę.
5. W debacie nad raportem o stanie gminy radni zabierają głos bez ograniczeń czasowych.

6. W debacie nad raportem o stanie gminy mogą zabierać głos mieszkańcy gminy. Mieszkaniec, który chciałby zabrać głos składa do przewodniczącego rady pisemne zgłoszenie, poparte podpisami:

- w gminie do 20 000 mieszkańców – co najmniej 20 osób;
- w gminie powyżej 20 000 mieszkańców – co najmniej 50 osób.

Zgłoszenie składa się najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień, na który została zwołana sesja, podczas której ma być przedstawiany raport o stanie gminy. Mieszkańcy są dopuszczani do głosu według kolejności zgłoszeń otrzymanych przez przewodniczącego rady zgłoszenia. Liczba mieszkańców mogących zabrać głos w debacie wynosi 15, chyba że rada postanowi o zwiększeniu tej liczby.

7. Po zakończeniu debaty nad raportem o stanie gminy rada gminy przeprowadza głosowanie nad udzieleniem wójtowi (burmistrzowi) wotum zaufania. Uchwałę o udzieleniu wotum zaufania rada gminy podejmuje bezwzględną większością głosów ustawowego składu rady gminy. Niepodjęcie uchwały jest równoznaczne z podjęciem uchwały o nieudzieleniu wójtowi (burmistrzowi) wotum zaufania.

8. W przypadku nieudzielenia wójtowi (burmistrzowi) wotum zaufania w dwóch kolejnych latach rada gminy może podjąć uchwałę o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania wójta (burmistrza).

W kontekście uwarunkowań Gminy Jelcz-Laskowice należy zwrócić uwagę na to, że:

1. Mieszkańcy chcący zabrać głos w debacie nad raportem o stanie gminy zobligowani są do przekazania przewodniczącemu Rady Miejskiej pisemnego zgłoszenia popartego podpisami co najmniej 50 osób.
2. Aktualnie Gmina Jelcz-Laskowice nie dysponuje uchwałą w sprawie określenia szczegółowych wymagań odnośnie raportu o stanie gminy. Rekomenduje się jednak by był on syntetyczny, czytelny i przejrzysty oraz miały podobną strukturę do raportów wcześniejszych tak, aby umożliwić porównywanie danych w nich zawartych.

1.2 Metodyka opracowania

W celu opracowania raportu w pierwszej kolejności dokonano analizy danych zastanych udostępnionych publicznie na stronach internetowych Głównego Urzędu Statystycznego i gminy. Następnie zweryfikowano informacje przesłane przez pracowników Urzędu Miasta i Gminy oraz przeprowadzono analizę jakościową.

1	Analiza danych dostępnych w statystyce publicznej (tj. w Banku Danych Lokalnych GUS). Zebrane dane posłużyły do zarysowania tła przemian społeczno-gospodarczych w Gminie Jelcz- Laskowice. Ze względu na specyfikę działania statystyki publicznej granicznym momentem dostępności danych był 2022 r. Brakujące informacje uzupełniono danymi z zasobów Urzędu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice.
2	Analiza danych pozyskanych ze sprawozdań, baz i raportów Urzędu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice, w tym również podlegających publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej. Informacje te były kluczowe z punktu widzenia istoty raportu i pozwoliły na prezentację działań i efektów w poszczególnych obszarach zadań samorządu. Skoncentrowano się tu na rzeczowej realizacji gminnych dokumentów planistycznych oraz rzeczowej realizacji zadań wynikających z ustawy o samorządzie gminnym.
3	Analiza jakościowa. W proces badawczy zaangażowano osoby odpowiedzialne za wdrażanie poszczególnych polityk lokalnych. W trakcie opracowywania kontaktowano się z poszczególnymi referatami i jednostkami organizacyjnymi gminy. Z przedstawicielami samorządu zostały przeprowadzone wywiady umożliwiające dokonanie jakościowej oceny działania gminy w 2023 r. Stanowiły one podstawę formułowania wniosków i rekomendacji wpisujących się w faktyczny kontekst i uwarunkowania Gminy Jelcz-Laskowice.

1.3 Struktura dokumentu

Treść raportu bezpośrednio odnosi się do zadań nałożonych na samorząd gminny art. 7.1. ustawy z 8 marca 1990 r., zgodnie z którym zadania własne obejmują sprawy:

1. ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej;
2. gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego;
3. wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz;
4. działalności w zakresie telekomunikacji;
5. lokalnego transportu zbiorowego;
6. ochrony zdrowia;
7. pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych;
8. wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
9. gminnego budownictwa mieszkaniowego;
10. edukacji publicznej;
11. kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
12. kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych;

13. targowisk i hal targowych;
14. zieleni gminnej i zadrzewień;
15. cmentarzy gminnych;
16. porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego;
17. utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych;
18. polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej;
19. wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej;
20. promocji gminy;
21. współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057, z 2021 r. poz. 1038, 1243, 1535, 2490 z 2022 r. poz. 857.);
22. współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Na potrzeby raportu zadania realizowane przez gminę pogrupowane zostały w piętnaście bloków tematycznych. W opisie struktura każdego z nich jest podobna i zawiera:

- krótką charakterystykę sytuacji w danym obszarze wraz z analizą danych,
- spostrzeżenia stanowiące podsumowanie sytuacji w danym obszarze i podstawę do formułowania rekomendacji w zakresie prowadzenia polityk w każdym z nich.

1.4 Wykaz źródeł

- Bank Danych Lokalnych - Główny Urząd Statystyczny – dane wykorzystane w podrozdziale 1.6,
- Sprawozdanie z realizacji programu współpracy Gminy Jelcz-Laskowice z organizacjami pozarządowymi w roku 2023,
- Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Jelcz-Laskowice za rok 2023,
- Informacja o stanie porządku i bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy Jelcz-Laskowice za 2023 rok,
- Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice w roku szkolnym 2022/2023,

- Wieloletnia Prognoza Finansowa i Wykonanie Budżetu Miasta i Gminy Jelcz Laskowice za 2023,
- Sprawozdanie roczne MGOPS udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach za 2023 r.,
- Informacja opisowa z wykonania budżetu za 2023 rok przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach,
- Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Centrum Kultury w Jelczu-Laskowicach za 2023 r.
- Sprawozdanie z działalności Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jelczu-Laskowicach za 2023 r.,
- Sprawozdanie Zarządu z działalności Miejsko – Gminnego Centrum Sportu i Rekreacji za okres 01.01-31.12.2023 r.,
- Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jelczu-Laskowicach w 2023 r.
- Informacja dotycząca opieki zdrowotnej na terenie gminy Jelcz-Laskowice, zakresu świadczonych usług medycznych i ich dostępności oraz wyników finansowych spółki gminnej w 2023 r.

1.5. Charakterystyka Gminy Jelcz-Laskowice

Gmina Jelcz-Laskowice to gmina miejsko-wiejska, która wchodzi w skład powiatu oławskiego i graniczy z gminą Oława oraz z gminami Czernica, Oleśnica, Bierutów, Namysłów i Lubsza. W skład gminy wchodzi 15 wsi oraz miasto Jelcz-Laskowice. Gmina zajmuje powierzchnię 16 810 hektarów (168,1 km²), co stanowi 32% powierzchni powiatu. Miasto Jelcz-Laskowice zajmuje 1 760 ha (17,6 km²), tj. ok. 10,5% terenu gminy. Obszar gminy położony jest w całości w dorzeczu Odry i jej dopływów: Smortawy, Młynówki Jeleckiej i Widawy. Lasy i grunty leśne stanowią ponad 32% powierzchni gminy. Na jej obszarze znajduje się rezerwat przyrody „ŁACHA JELCZ”, usytuowany w pobliżu Osiedla Jelcz w starorzeczcu rzeki Odry. Gmina położona jest w odległości około 25 km od Wrocławia w kierunku południowo - wschodnim, 20 km od Oleśnicy w kierunku południowym i 12 km na północ od najbliższego miasta - Oławy. Przez teren gminy przebiegają dwie linie kolejowe: nr 277 relacji Opole Groszowice – Wrocław Brochów, nr 292 relacji Jelcz Miłoszyce – Wrocław Osobowice, a także dwie drogi wojewódzkie: nr 455 i nr 396. Poniżej przedstawiono sołectwa należące do gminy:

1. Brzezinki	6. Grędzina	11. Miłocice
2. Biskupice Oławskie	7. Kopalina	12. Miłocice Małe
3. Chwałowice	8. Łęg	13. Nowy Dwór
4. Dębina	9. Minkowice Oławskie	14. Piekary
5. Dziuplina	10. Miłoszyce	15. Wójcic

Władze gminy w 2023 r.

Burmistrz	Bogdan Szczęśniak
Z-cy burmistrza	Romuald Piórko, Marek Szponar
Sekretarz	Dariusz Koprowski
Skarbnik	Elżbieta Harań-Klimek
Rada Miejska	
Przewodnicząca	Beata Bejda
Wiceprzewodniczący	Krzysztof Woźniak
Wiceprzewodniczący	Ireneusz Stachnio
Radni	Tadeusz Babski, Aleksandra Czernik, Łukasz Dudkowski, Janina Hernas, Robert Jadcza, Joanna Kamińska, Karolina Kolado, Julian Kozłowski, Weronika Kuszyk, Stanisław Łukasik, Wincenty Marchewski, Jacek Mikołajczyk, Michał Pakosz, Tomasz Rygielski, Piotr Stajszczyk, Marek Starczewski, Michał Wolski, Jacek Załubski

1.6 Gmina Jelcz-Laskowice w liczbach w latach 2018-2022 – dane Głównego Urzędu Statystycznego

Tabela 1 Gmina Jelcz-Laskowice w liczbach w latach 2018-2022

Lp.	Nazwa wskaźnika	Opis	Jednostka	Źródło	Wartość bazowa		2019	2020	2021	2022	Dynamika
					Rok	Wartość	Wartość	Wartość	Wartość	Wartość	Wartość
DEMOGRAFIA											
1	Liczba ludności ogółem	Wskaźnik obrazuje liczebność populacji	os.	Bank Danych Lokalnych	2018	23 286	23 292	23 658	23 636	23 661	1,6%
	Obszar miejski					15 792	15 745	15 412	15 234	15 109	-4,3%
	Obszar wiejski					7 494	7 547	8 246	8 402	8 552	14,1%
2	Urodzenia żywe	Zmienna wskazuje roczną liczbę urodzeń	os.	Bank Danych Lokalnych	2018	219	223	214	216	250	14,2%
3	Zgony ogółem	Zmienna wskazuje roczną liczbę zgonów	os.	Bank Danych Lokalnych	2018	201	206	227	232	237	17,9%
4	Przyrost naturalny	Wskaźnik obrazuje różnicę pomiędzy liczbą urodzeń a liczbą zgonów. Wartość dodatnia, świadczy o wzroście liczebności populacji natomiast ujemna o tzw. ubytku naturalny.	os.	Bank Danych Lokalnych	2018	18	17	-13	-16	13	-27,8%
5	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Wartość wskaźnika została obliczona na podstawie stosunku wartości przyrostu naturalnego do liczby mieszkańców	os.	Bank Danych Lokalnych	2018	0,8	0,7	-0,6	-0,7	0,6	-28,6%
6	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Wartość wskaźnika obrazuje zmiany demograficzne w danej populacji (starzenie się lub reprodukcję populacji)	%	Bank Danych Lokalnych	2018	62,6	65,9	68,8	71,6	73,7	17,7%

Lp.	Nazwa wskaźnika	Opis	Jednostka	Źródło	Wartość bazowa		2019	2020	2021	2022	Dynamika
7	Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym	Wartość wskaźnika przedstawia odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym (do 18 roku życia) w ogólnej liczbie mieszkańców	%	Bank Danych Lokalnych	2018	18,5	18,6	18,9	19,1	19,2	0,7 pp.
	Obszar miejski					18,1	18,2	17,5	17,5	17,7	-0,4 pp.
	Obszar wiejski					19,3	19,6	21,6	22,1	21,8	2,5 pp.
8	Udział ludności w wieku produkcyjnym	Wartość wskaźnika przedstawia odsetek osób w wieku produkcyjnym (dla kobiet 18-59 lat, dla mężczyzn 18-64 lat) w ogólnej liczbie mieszkańców	%	Bank Danych Lokalnych	2018	61,5	60,3	59,2	58,3	57,6	-3,9 pp.
	Obszar miejski					61,1	59,6	58,7	57,6	56,5	-4,6 pp.
	Obszar wiejski					62,4	61,8	60,2	59,4	59,3	-3,1 pp.
9	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym	Wartość wskaźnika przedstawia odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (dla kobiet 60 lat i więcej lat, dla mężczyzn 65 lat i więcej) w ogólnej liczbie mieszkańców	%	Bank Danych Lokalnych	2018	20	21,1	21,8	22,6	23,2	3,2 pp.
	Obszar miejski					20,8	22,3	23,8	24,9	25,7	4,9 pp.
	Obszar wiejski					18,3	18,6	18,2	18,5	18,8	0,5 pp.
MIGRACJE											
10	Saldo migracji wewnętrznych	Zmienna obliczona na podstawie różnicy liczby osób zameldowanych i wymeldowanych w ramach ruchu wewnętrznego (w granicach RP)	os.	Bank Danych Lokalnych	2018	-17	5	-16	2	29	-270,6%
	Obszar miejski					-100	-55	-123	-153	-149	49,0%
	Obszar wiejski					83	60	107	155	178	114,5%

Lp.	Nazwa wskaźnika	Opis	Jednostka	Źródło	Wartość bazowa		2019	2020	2021	2022	Dynamika
11	Saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności	Zmienna obliczona na podstawie różnicy liczby osób zameldowanych i wymeldowanych w ramach ruchu w granicach RP przedstawiona w stosunku do liczebności danej populacji	os.	Bank Danych Lokalnych	2018	-0,7	0,2	-0,7	0,1	1,2	-271,4%
	Obszar miejski					-6,3	-3,5	-8	-10	-9,8	55,6%
	Obszar wiejski					11,2	8	13	18,6	21	87,5%
GOSPODARKA											
12	Liczba podmiotów gospodarczych	Zmienna wskazuje liczbę podmiotów gospodarczych w gminie	szt.	Bank Danych Lokalnych	2018	2 288	2 360	2 483	2 621	2 780	21,5%
13	Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	Zmienna opisuje stosunek liczby podmiotów gospodarczych do liczby mieszkańców	szt.	Bank Danych Lokalnych	2018	98	101	105	111	117	19,4%
	Obszar miejski					102	105	111	116	123	20,6%
	Obszar wiejski					91	95	93	101	108	18,7%
14	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	Wskaźnik przedstawia dynamikę rozwoju gospodarczego	szt.	Bank Danych Lokalnych	2018	77	86	84	101	107	39,0%
15	Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	Wskaźnik przedstawia dynamikę rozwoju gospodarczego	szt.	Bank Danych Lokalnych	2018	64	60	28	44	44	-31,3%
SEKTOR OBYWATELSKI											
16	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje	Zmienna obrazuje liczbę podmiotów sektora	szt.	Bank Danych Lokalnych	2018	3,4	3,5	3,6	3,7	3,9	17,3%

Lp.	Nazwa wskaźnika	Opis	Jednostka	Źródło	Wartość bazowa		2019	2020	2021	2022	Dynamika
	społeczne na 1000 mieszkańców	obywatelskiego w stosunku do liczby mieszkańców									
	Obszar miejski						2,9	3,1	3,5	3,6	39,3%
	Obszar wiejski						4,4	4,2	3,9	3,8	-12,3%
17	Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	Zmienna obrazuje dynamikę liczby podmiotów sektora obywatelskiego	szt.	Bank Danych Lokalnych	2018	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	19,0%
GOSPODARKA ODPADAMI											
18	Odpady selektywnie zebrane w ciągu roku ogółem	Wskaźnik prezentuje masę odpadów zebranych selektywnie (z podziałem na materiały z których zostały wytworzone) w ciągu roku	tony	Bank Danych Lokalnych	2018	1 398	1 898	2 189	3 778	3 690	163,9%
19	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	Zmienna obrazuje odsetek odpadów zebranych selektywnie w ogólnej masie odpadów	%	Bank Danych Lokalnych	2018	14,6	18,5	22,6	32,9	32,8	18,2 pp.
20	Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku ogółem na 1 mieszkańca	Wskaźnik obrazuje dynamikę masy zebranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca	kg	Bank Danych Lokalnych	2018	352,3	358,8	316,2	326,5	318,7	-9,5%
CZYTELNICTWO											
21	Biblioteki i filie	Wskaźnik prezentuje liczbę bibliotek wraz z filiami na terenie gminy	szt.	Bank Danych Lokalnych	2018	4	4	4	4	4	0,0%

Lp.	Nazwa wskaźnika	Opis	Jednostka	Źródło	Wartość bazowa		2019	2020	2021	2022	Dynamika
22	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	Zmienna prezentuje dynamikę liczby czytelników w stosunku do liczby ludności	szt.	Bank Danych Lokalnych	2018	114	115	119	122	123	7,9%
23	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	Wskaźnik obrazuje zaangażowanie w czytelnictwo, wyrażone liczbą książek wypożyczonych przez statystycznego czytelnika	wol.	Bank Danych Lokalnych	2018	22,0	23,0	22,4	24,3	24,3	10,5%
24	Czytelnicy w ciągu roku	Zmienna prezentuje dynamikę liczby osób wypożyczających książki	os.	Bank Danych Lokalnych	2018	2 646	2 678	2 806	2 893	2 904	9,8%
OŚWIATA											
25	Oddziały w szkołach podstawowych	Wskaźnik prezentuje dynamikę liczby oddziałów (klas) we wszystkich placówkach oświatowych	szt.	Bank Danych Lokalnych	2018	102	104	101	106	106	3,9%
26	Uczniowie w szkołach podstawowych	Wskaźnik prezentuje dynamikę liczby uczniów we wszystkich placówkach oświatowych	os.	Bank Danych Lokalnych	2018	2 048	2 116	2 107	2 182	2 213	8,1%
27	Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział	Wskaźnik prezentuje przeciętną liczbę uczniów przypadającą na oddział (klasę)	os.	Bank Danych Lokalnych	2018	20	20	21	21	21	4,0%
28	Współczynnik skolaryzacji netto (szkoła podstawowa)	Współczynnik skolaryzacji netto to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby	%	Bank Danych Lokalnych	2018	95,2	97,3	97,8	96,3	98,2	3,0 pp.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Opis	Jednostka	Źródło	Wartość bazowa		2019	2020	2021	2022	Dynamika
		ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.									
OSOBY KORZYSTAJĄCE ZE ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH I ŚRODOWISKOWYCH POMOCY SPOŁECZNEJ											
29	Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	Wskaźnik prezentujący dynamikę liczby rodzin pobierających zasiłki, a tym samym zwiększające się lub zmniejszające się nakłady finansowe konieczne do poniesienia na pomoc społeczną	rodz.	Bank Danych Lokalnych	2018	417	759	253	185	148	-64,5%
30	Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – ogółem	Wskaźnik prezentujący dynamikę liczby dzieci, na które rodzice pobierają zasiłki, a tym samym zwiększające się lub zmniejszające się obciążenie nakładami finansowymi na pomoc społeczną	os.	Bank Danych Lokalnych	2018	889	636	552	423	351	-60,5%
31	Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	Wskaźnik prezentujący potrzeby w zakresie wsparcia finansowego dzieci do lat 17 w odniesieniu do ogólnej liczby dzieci w tym wieku	%	Bank Danych Lokalnych	2018	19,5	13,5	11,6	8,9	7,2	-12,3

Lp.	Nazwa wskaźnika	Opis	Jednostka	Źródło	Wartość bazowa		2019	2020	2021	2022	Dynamika
32	Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	Wskaźnik prezentujący dynamikę liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej	gosp.	Bank Danych Lokalnych	2018	438	418	394	363	350	-20,1%
OCHRONA ŚRODOWISKA											
33	Liczba pomników przyrody	Wskaźnik prezentuje dynamikę liczby pomników przyrody, jego spadek może świadczyć o problemach środowiskowych	szt.	Bank Danych Lokalnych	2018	10	10	10	10	19	90,0%
34	Liczba korzystających z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie mieszkańców	Zmienna obrazuje dynamikę liczby mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków	%	Bank Danych Lokalnych	2018	79,9	79,9	78,6	77,5	77,6	-2,3 pp.
35	Zużycie wody ogółem	Zmienna obrazuje dynamikę gospodarowania wodą wyrażoną w dekametrach sześciennych (1 dam ³ = 1 000 m ³)	dam ³	Bank Danych Lokalnych	2018	1 323	1 436	1 215	1 242	1 582	19,6%
36	Zużycie wody na jednego mieszkańca	Wskaźnik obrazuje przeciętne zużycie wody przez jednego mieszkańca w metrach sześciennych (m ³)	m ³	Bank Danych Lokalnych	2018	56,8	61,6	51,3	52,6	66,8	17,6%

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS BDL.

2. Sytuacja w Gminie Jelcz-Laskowice w 2023 r.

2.1 Wykonanie uchwał Rady Miejskiej

Zgodnie z danymi udostępnionymi na stronie internetowej miasta, w 2023 r. Rada Miejska podjęła 127 uchwał, nieco mniej niż w roku poprzednim (129). Najwięcej uchwał podjęto w styczniu.

Tabela 2 Liczba uchwał Rady Miejskiej w Jelczu-Laskowicach w 2023 r.

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Suma
Liczba uchwał	26	7	12	5	9	11	11	0	14	6	8	18	127

Źródło: opracowanie własne na podstawie BIP Jelcz-Laskowice.

Poniższa tabela przedstawia zakres tematyczny podejmowanych uchwał. Należy jednak zaznaczyć, że zakwalifikowanie tematyczne jest autorskie, a część uchwał obejmuje szerszy zakres tematyczny niż ten przedstawiony w tabeli.

Tabela 3 3 Liczba uchwał z podziałem na kategorie w Mieście i Gminie Jelcz-Laskowice w 2022 r.

Rodzaj	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Suma
Finansowe	5	1	3	3	5	5	6		6	3	4	9	50
Gospodarowanie mieniem gminnym			2		1		1		2			1	7
Ochrona środowiska i gospodarka komunalna	2	1	3		1	2	1		2				12
Organizacja	10				1	3			1			1	16
Oświata	2		1								1		4
Pomoc społeczna	1	5								2		2	10
Sektor obywatelski				2							1	1	4
Zagospodarowanie przestrzenne	1						2		2				5
Inne	5		3		1	1	1		1	1	2	4	19

Źródło: opracowanie własne na podstawie BIP Jelcz-Laskowice.

Podobnie jak w latach poprzednich, w 2023 r. większość uchwał Rady Miejskiej w Mieście i Gminie Jelcz-laskowice dotyczyła kwestii finansowych takich jak m.in.: zmiany w wieloletniej prognozie finansowej, zmiany stawek cen i opłat, dotacji dla innych samorządów. Kolejną liczną kategorią to uchwały „inne” – dotyczące np. zmian nazw ulic. Trzecią liczną kategorię uchwał obejmowały sprawy organizacyjne, związane ze zmianami obowiązujących regulaminów, organizacją pracy urzędu.

Wśród istotniejszych uchwał można wymienić te dotyczące:

❖ Finansów:

- Uchwała Nr LXIX.597.2023 z dnia 27 października 2023 r. w sprawie : zatwierdzenia wniosku o wsparcie ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa na sfinansowanie objęcia udziałów w Zakładzie Gospodarki Mieszkaniowej- TBS Sp. z o.o. z siedzibą w Jelczu-Laskowicach,

❖ Ochrony środowiska i gospodarki komunalnej:

- Uchwała Nr LXVIII.587.2023 z dnia 29 września 2023 r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jelcz-Laskowice na lata 2024-2027 z uwzględnieniem perspektywy do 2030 r.,
- Uchwała Nr LVIII.510.2023 z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie: przyjęcia Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych w latach 2023-2026,

❖ Pomocy społecznej:

- Uchwała Nr LXXII.624.2023 z dnia 29 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice na lata 2024-2027,
- Uchwała Nr LXXI.612.2023 z dnia 12 grudnia 2023 r. w sprawie: wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia międzygminnego dotyczącego powierzenia Gminie Oława zadania publicznego w zakresie prowadzenia Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób przewlekłe psychicznie chorych, dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice,
- Uchwała Nr LXIX.599.2023 z dnia 27 października 2023 r. w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2023 – 2026,

❖ Sektora obywatelskiego:

- Uchwała Nr LXII.548.2023 z dnia 28 kwietnia 2023 r. w sprawie: przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice dotyczących realizacji projektu pod nazwą: "Budżet Obywatelski w Mieście i Gminie Jelcz-Laskowice w 2024 r. ",
- Uchwała Nr LXX.606.2023 z dnia 24 listopada 2023 r. w sprawie przyjęcia „Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na rok 2024”.

❖ Innych kwestii:

- Uchwała Nr LXX.605.2023 z dnia 24 listopada 2023 r. w sprawie przyjęcia do realizacji programu polityki zdrowotnej (pn: „Leczenie niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego in vitro dla mieszkańców Gminy Jelcz-Laskowice w latach 2024-2026”).

2.2 Polityka finansowa

W rozdziale zawarto istotne informacje na temat realizacji budżetu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice za 2023 r. Podstawę analizy stanowią dokumenty udostępnione przez Urząd Miasta i Gminy dotyczące planu i wykonania budżetu w rozbiciu na różne kategorie oraz budżetu w układzie wieloletniej prognozy finansowej stanowiącej instrument wieloletniego planowania finansowego w JST.

Budżet miasta i gminy za 2023 r. został przyjęty zgodnie z Uchwałą Nr LVI.488.2022 z dnia 30.12.2022 r. w sprawie uchwalenia budżetu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice na 2023 rok. Zmiany planu dochodów i wydatków dokonane zostały na podstawie 15 uchwał Rady Miejskiej. Poniższa tabela przedstawia informacje finansowe ukazujące stan finansów Gminy Jelcz-Laskowice w 2023 r.

Tabela 4 Wykonanie budżetu miasta i gminy Jelcz-Laskowice za 2023 r. [zł]

Wyszczególnienie	Plan 2023 r.	Wykonanie 2023 r.	% wykonania
Wykonanie dochodów (w tym dynamika PIT, PN) i wydatków			
Dochody ogółem, w tym:	147 638 734,10	145 274 535,18	98,4
Wpływy z podatku od nieruchomości, w tym:	33 050 000,00	35 838 866,39	108,4
- Wpływy z podatku od nieruchomości od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	25 570 000,00	27 964 188,88	109,4
- Wpływy z podatku od nieruchomości od osób fizycznych	7 480 000,00	7 874 677,51	105,3
Wpływy z podatku dochodowego ogółem, w tym:	31 609 793,00	31 609 793,00	100,00
- Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	25 920 591,00	25 920 591,00	100,00
- Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych	5 689 202,00	5 689 202,00	100,00
Wydatki ogółem	166 280 734,10	145 560 904,92	87,5
Wydatki bieżące	119 731 209,51	119 731 209,51	100,0
Wydatki majątkowe	25 829 695,41	25 829 695,41	100,0
Wynik (nadwyżka/deficyt) operacyjny			
Wynik budżetu	-18 642 000,00	-286 369,74	-
Wynik operacyjny	10 840 964,26	14 479 657,24	-
Dotacje pozyskane spoza budżetu gminy			
Dotacje celowe na realizację zadań finansowanych z udziałem środków europejskich	3 563 770,90	3 367 202,07	94,5
Dotacje celowe na realizację zadań inwestycyjnych pozyskane z innych źródeł	2 423 882,25	2 367 319,80	97,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Jelcz-Laskowice.

Budżet za 2023 r. został wykonany po stronie dochodów w kwocie ponad 145 mln zł oraz po stronie wydatków w kwocie ponad 145 mln zł. Budżet zamknął się wynikiem ujemnym w wysokości nieco ponad 286 tys. zł. Jest to wynik lepszy od planowanego – według planu budżet miał osiągnąć deficyt

w wysokości ponad 18 mln zł. W porównaniu do 2022 r., dochody gminy były mniejsze o 18 mln zł, a wydatki o 5 mln zł.

Dochody własne gminy w 2023 r. stanowiły 61,14% dochodów ogółem – to wzrost o 4,26 pp. w porównaniu do roku 2022 r. Udział dochodów własnych zwiększa się, co wskazuje na coraz większą samodzielność finansową gminy. Największy udział w dochodach własnych w 2023 r. stanowił podatek od nieruchomości – 40,4% dochodów własnych ogółem. Na drugim miejscu znalazł się podatek dochodowy od osób fizycznych (29,2%). Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem wyniósł 17,74%, a zatem był mniejszy niż w roku ubiegłym (21,27%).

Tabela 5 Informacja finansowa dla miasta i gminy Jelcz-Laskowice za rok 2023

Wyszczególnienie	2023 r.
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	61,14%
Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	17,74%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Jelcz-Laskowice.

Zgodnie z danymi przedstawionymi w tabeli dotyczącej wykonania budżetu, dochody ogółem stanowiły 98,4% dochodów planowanych. Wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych udało się zrealizować w 100%. Wpływy z podatku od nieruchomości stanowiły 108,4% zaplanowanych wpływów z tego tytułu. W 2023 r. zdecydowanie wyższe od planowanych odnotowano wpływy z m.in.:

- ❖ Podatku od spadków i darowizn (211,5%);
- ❖ Podatku od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej (132,8%);
- ❖ Tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień (210,4%);
- ❖ Pozostałych odsetek (227,4%).

Wydatki budżetowe wykonano w 87,5%, z czego wydatki bieżące i majątkowe zostały wykonane w 100%. Biorąc pod uwagę strukturę wydatków gminy, w 2023 r. największe kwoty przeznaczono na dział związany z oświatą i wychowaniem (38,1%), administracją publiczną (11,2%), gospodarką komunalną (10,6%) oraz transportem i łącznością (10,5%). Wśród najbardziej kosztownych inwestycji realizowanych w 2023 r. znalazły się takie projekty jak m.in.:

- ❖ Rozbudowa szkoły podstawowej na Osiedlu Laskowice (4 999 235,15 zł);
- ❖ Przebudowa ul. Piastowskiej i ul. Partyzantów (3 529 841,15 zł);
- ❖ Termomodernizacja budynku przedszkola przy ul. Liliowej (2 543 588,96 zł);
- ❖ Rozwój e-usług publicznych w Gminie Jelcz-Laskowice (1 518 645,64 zł);
- ❖ Budowa żłobka i przedszkola w Jelczu-Laskowicach jako demonstracyjnego budynku użyteczności publicznej (1 504 612,61 zł);

- ❖ RFRD - Przebudowa ulicy Zielonej w miejscowości Jelcz-Laskowice (1 487 354,99 zł);
- ❖ Przebudowa drogi powiatowej z Miłoszyc do Dziupliny I etap (1 097 848,47 zł);
- ❖ Budowa kortu tenisowego wraz z odwodnieniem i ogrodzeniem przy ul. Partyzantów w Jelczu-Laskowicach etap I +II (1 083 788,29 zł).

Poniżej zaprezentowano prognozę wskaźników obliczonych zgodnie z art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Jak wskazują obliczenia w żadnym roku prognozy limit nie zostaje przekroczony, co świadczy o prawidłowości planowanej kwoty długu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice.

Tabela 6 Prognoza limitu zadłużenia na najbliższe lata (wzór z art. 243)

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Relacja określona po lewej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ust. 1 ustawy (po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok)	0,59%	0,59%	0,59%	0,59%	0,59%	0,59%	0,59%	0,59%	0,59%
Dopuszczalny limit spłaty zobowiązań określony po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o plan 3 kwartału roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z poprzednich lat)	24,76%	24,76%	24,76%	24,76%	24,76%	24,76%	24,76%	24,76%	24,76%
Dopuszczalny limit spłaty zobowiązań określony po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z poprzednich lat)	26,56%	26,56%	26,56%	26,56%	26,56%	26,56%	26,56%	26,56%	26,56%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Jelcz-Laskowice.

Analiza prognozowanej nadwyżki operacyjnej na lata 2023-2031 wskazuje na dodatni wynik bieżący planowany do osiągnięcia przez Miasto i Gminę Jelcz-Laskowice (nadwyżka operacyjna tj. różnica między dochodami bieżącymi, a wydatkami bieżącymi). Daje to jednostce samorządu terytorialnego możliwość realizacji nowych przedsięwzięć majątkowych - może przeznaczyć wygenerowaną nadwyżkę bezpośrednio na inwestycje lub pośrednio, spłacając wcześniej zaciągnięte zobowiązania na cele inwestycyjne. Jedynie w 2023 r. prognozowany jest deficyt budżetowy.

Tabela 7 Stan i prognoza wyniku budżetu oraz nadwyżki operacyjnej na najbliższe lata [zł]

Rok	Wynik budżetu	Wynik operacyjny brutto
2023	-286 369,74	14 479 657,24
2024	-41 304 519,10	0,00
2025	2 676 000,00	2 676 000,00
2026	2 676 000,00	2 676 000,00
2027	2 676 000,00	2 676 000,00
2028	2 676 000,00	2 676 000,00
2029	2 676 000,00	2 676 000,00
2030	2 676 000,00	2 676 000,00
2031	2 676 000,00	2 676 000,00
2032	2 676 000,00	2 676 000,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Jelcz-Laskowice.

2.3 Polityka inwestycyjna

Przedmiotowy rozdział w szczegółowy sposób przedstawia działania zrealizowane w Gminie Jelcz-Laskowice z punktu widzenia wysokości środków na najważniejsze działania oraz źródeł ich finansowania.

2.3.1 Inwestycje gminne

W 2023 r. realizowano 65 projektów, na które łącznie przeznaczono 25 829 695,41 zł, co stanowiło 70,2% realizacji planu po zmianach – według planu w 2023 r. na inwestycje miało zostać przeznaczone 36 756 476,01 zł.

Tabela 8 Inwestycje gminne w 2023 r.

Lp.	Nazwa inwestycji	Wykonanie w 2023 r. [zł]
1	Mosty dla regionów 2018-2025 - budowa mostu w m. Oława na rzekach Odra i Oława jako połączenie dróg lokalnych wojewódzkich nr 396 i 455 , powiatowej 1570D oraz gminnej Malinowa	23 977,07
2	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 455 w zakresie ciągu pieszo-rowerowego w Jelczu-Laskowicach od ul. Ogrodowej do ul. Leśnej	109 593,00
3	Przebudowa drogi powiatowej z Miłoszyc do Dziupliny I etap	1 097 848,47
4	„Ustawienie znaku aktywnego "Radar" pokazującego prędkość w miejscowości Celina, droga 1535D”	9 840,00
5	PŁ II - Przebudowa dróg w miejscowości Jelcz-Laskowice - ul. Kowalińskiego i ul. Listowskiego	34 440,00
6	Przebudowa dróg na Osiedlu Europejskim	190 696,22
7	Przebudowa ul. Drzewieckiego	115 620,00
8	Przebudowa ul. Mieszka I i Garażowej	4 305,00
9	Przebudowa ul. Piastowskiej i ul. Partyzantów	3 529 841,15
10	Przebudowa ul. Tymienieckiego i ul. Zielonej	887 465,93
11	Remont drogi gminnej - ulicy Belgijskiej w Jelczu-Laskowicach - FDS	19 857,15
12	RFRD - Przebudowa ulicy Zielonej w miejscowości Jelcz-Laskowice	1 487 354,99
13	RFRD - Przebudowa dróg dla pieszych, dróg dla pieszych i rowerów oraz przejść dla pieszych przy skrzyżowaniu dróg gminnych - ul. Tańskiego (nr 111507 D) i Al. Młodych (nr 111506 D) w Jelczu-Laskowicach	37 761,00
14	Wykup nieruchomości	190 377,15
15	Budowa monitoringu na terenie miasta	12 162,24
16	"Rozwój e-usług publicznych w Gminie Jelcz-Laskowice"	1 518 645,64
17	Likwidacja barier architektonicznych w UMIG Jelcz-Laskowice, Modernizacja oświetlenia w UMIG	34 440,00
18	Modernizacja oświetlenia w UMIG	87 520,79
19	Zagospodarowanie działki nr 9/4, AM-32 w Jelczu-Laskowicach w zakresie posadowienia ławki - bloku graniowego wraz z utwardzeniem terenu	15 360,00
20	Zakup wyposażenia	150 405,14
21	Państwowy Fundusz Celowy - " Budowa Posterunku Policji w Domaniowie w systemie modułu 3D w trybie zaprojektuj i wybuduj"	150 000,00
22	Państwowy Fundusz Celowy - zakup samochodu operacyjnego	78 177,40
23	Państwowy Fundusz Celowy - samochód operacyjny	49 889,70
24	Instalacja wielofunkcyjnej syreny alarmowej	49 850,01

Lp.	Nazwa inwestycji	Wykonanie w 2023 r. [zł]
25	Koszty funkcjonowania PSP2	31 974,70
26	Modernizacja budynku PSP 3 przy ul. Hirszfelda - modernizacja schodów wejściowych do budynku szkoły	99 447,96
27	Modernizacja instalacji wewnętrznej wodno-kanalizacyjnej i elektrycznej w PSP2	132 840,00
28	Rozbudowa szkoły podstawowej na Osiedlu Laskowice	4 999 235,15
29	Rozbudowa szkoły w Miłoszycach	33 662,95
30	"Budowa żłobka i przedszkola w Jelczu-Laskowicach jako demonstracyjnego budynku użyteczności publicznej"	1 504 612,61
31	Koszty funkcjonowania PP1	64 917,25
32	Termomodernizacja budynku przedszkola przy ul. Liliowej	2 543 588,96
33	Objęcie udziałów	400 000,00
34	Pomoc finansowa - dofinansowanie zakupu mikrobusa przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych	25 000,00
35	Budowa Infrastruktury Technicznej w Gminie Jelcz-Laskowice na terenach przeznaczonych na cele przemysłowe - Budowa sieci kanalizacji sanitarnej	37 840,84
36	Budowa punktu zlewnego nieczystości ciekłych w Minkowicach Oławskich	29 750,01
37	Zagospodarowanie centrum miasta - Park Miejski	200 000,00
38	Zagospodarowanie terenu na działce 41/2 obręb Kopalina - Park w Kopalinie	10 455,00
39	Gminny program wymiany źródeł ciepła	379 961,80
40	BO-2023 - Oświetlenie parkingu i ciągu pieszego przy kościele pw. św. Maksymiliana Marii Kolbego w Jelczu-Laskowicach	156 579,00
41	Doświetlenie przejść dla pieszych na terenie Gminy	18 978,90
42	Oświetlenie dróg Osiedle Jelcz	130 995,00
43	RS-Chwałowice - Oświetlenie uliczne ul. Główna w Chwałowicach	10 760,00
44	Zakup i montaż lamp solarnych na terenie gminy Jelcz-Laskowice	15 091,15
45	Przebudowa targowiska miejskiego - Budowa kontenerowej toalety publicznej na terenie targowiska miejskiego w Jelczu-Laskowicach	864 169,56
46	Modernizacja świetlic wiejskich na terenie gminy Jelcz-Laskowice	45 331,04
47	RS-Miłocice - wykonanie ogrodzenia przy świetlicy wiejskiej	11 992,50
48	Rewaloryzacja Parku	950 183,18
49	BO-2023 - "By się godnie żyło i uczyło" - Remont istniejącej łazienki w miłocickim Centrum Łączymy Pokolenia wraz z instalacją zewnętrzną oświetlenia i postawienia nowego ogrodzenia terenu	166 690,55
50	BO-2023 - Budowa wiaty integracyjno- biesiadnej wraz z grillem, z możliwością zamontowania paneli fotowoltaicznych w późniejszym terminie, przy terenie świetlicy wiejskiej w Nowym Dworze	16 605,00

Lp.	Nazwa inwestycji	Wykonanie w 2023 r. [zł]
51	RS-Minkowice - Wykonanie przyłącza energetycznego do altany	11 931,00
52	"Budowa pomostu rekreacyjnego na akwenu pierwszego stawu jelczańskiego przy plaży"	8 609,83
53	BO-2023 - Bezasekuracyjny park linowy "Spacer pod chmurką"	410 205,00
54	Boisko za rogiem - budowa pełnowymiarowego boiska do siatkówki na terenie Osiedla Jelcz	150 624,57
55	Prace modernizacyjne - CSIR	67 668,39
56	Przebudowa placu zabaw w Miłoszycach	413 015,55
57	Budowa kortu tenisowego wraz z odwodnieniem i ogrodzeniem przy ul. Partyzantów w Jelczu-Laskowicach etap I +II	1 083 788,29
58	Dotacja dla Pływalni Miejskiej	34 305,96
59	RS-Grędzina - Budowa altany wraz z zagospodarowaniem terenu przy ul. Głównej w Grędzinie, dz. nr 358	16 598,21
60	RS-Łęg - utwardzenie ścieżki na placu zabaw	6 000,00
61	RS-Piekary - wykonanie projektu boiska wielofunkcyjnego	14 993,70
62	Budowa boiska wielofunkcyjnego w Biskupicach Oławskich	189 905,22
63	Realizacja projektu " Zapraszamy do stołu"	24 658,54
64	Zagospodarowanie terenu ośrodka wypoczynkowego nad stawem w Jelczu-Laskowicach - Budowa zaplecza sanitarnego	17 589,00
65	Zagospodarowanie terenu rekreacyjnego w Minkowicach Oławskich etap IV	613 710,99
Razem:		25 829 695,41

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Jelcz-Laskowice.

2.3.2 Inwestycje realizowane przy udziale środków zewnętrznych

W 2023 r. Gmina Jelcz-laskowice zakończyła realizację 6 projektów o łącznej wartości 18 899 573,33 zł, z czego 12 999 793,61 zł stanowiło dofinansowanie ze środków zewnętrznych. Przedsięwzięcia były realizowane przy współudziale środków Budżetu Województwa Dolnośląskiego

W trakcie realizacji pozostaje 11 projektów o łącznej wartości 15 217 724,23 zł, których dofinansowanie stanowi 11 865 097,75 zł pozyskane ze źródeł takich jak:

- Regionalny Programu Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020;
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020;
- Program Olimpia;
- Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg;
- Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych;
- Rządowy Program Odbudowy Zabytków.

Dokładne zestawienie projektów znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 9 Projekty realizowane przez Gminę Jelcz-Laskowice w 2023 r. oraz źródła ich finansowania (w zł)

Lp.	Nazwa projektu	Nazwa programu/ Nazwa priorytetu	Nr umowy	Termin realizacji projektu	Koszt całkowity	Wartość dofinansowania	Uwagi
Projekty zakończone w 2023 r.							
1	Budowa żłobka i przedszkola w Jelczu-Laskowicach Jako demonstracyjnego budynku użyteczności publicznej o znacznie obniżonej klasie energetycznej	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020/ Działanie 3.3 Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym/ Poddziałanie 3.3.2 / Typ 3.3 C	RPDS.03.03.02-02-0005/19-00 z dn. 25.02.2020 r.	2019 - 2023	8 888 218,32	6 933 108,29	
2	Poprawa transportowej mobilności mieszkańców poprzez budowę sieci dróg rowerowych oraz budowę obiektów Parkuj i Jedź (P&R) i B&R na terenie gmin Jelcz-Laskowice, Kąty Wrocławskie, Sobótka	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020/ Działanie 3.4 Wdrażanie strategii niskoemisyjnych/ Poddziałanie 3.4.2	RPDS.03.04.02-02-0002/20-00 z dn. 23.11.2020 r.	2020 - 2023	2 178 275,10	1 847 119,12	Projekt partnerski Całkowita wartość projektu: 24 828 658,74 zł Wartość dofinansowania: 11 737 945,03 zł
3	Rozwój e-usług publicznych w Gminie Jelcz-Laskowice	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020/ Działanie 2.1 E-usługi publiczne/ Poddziałanie 2.1.2	RPDS.02.01.02-02-0009/21-00 z dn. 23.09.2021 r.	2021 - 2023	1 680 517,90	1 409 462,70	
4	Remont drogi gminnej - ul. Belgijskiej w Jelczu-Laskowicach	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg	RFRD/116/G-154/2022 z dn. 03.10.2022 r.	2022-2023	1 185 544,05	526 827,50	

Lp.	Nazwa projektu	Nazwa programu/ Nazwa priorytetu	Nr umowy	Termin realizacji projektu	Koszt całkowity	Wartość dofinansowania	Uwagi
5	Poprawa efektywności energetycznej wraz z modernizacją budynku Publicznego Przedszkola nr 2 w Jelczu-Laskowicach	Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych	Promesa nr 01/2021/3858/PolskiŁad	2021 - 2023	4 883 827,69	2 250 000,00	
6	Konserwacja rowów melioracyjnych w Brzezinkach i Miłoszycach	Budżet Województwa Dolnośląskiego	DOW-O/193/2023 z dn. 06.06.2023 r.	2023	83 190,27	33 276,00	
Projekty w trakcie realizacji							
1	Budowa pomostu rekreacyjnego na akwenie pierwszego stawu jelczańskiego przy plaży w Jelczu-Laskowicach	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020/ Poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	01576-6935-UM0112642/22 z dn. 31.01.2023 r.	2022-2024	513 094,33	214 927,00	
2	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 455 w zakresie ciągu pieszo-rowerowego i ścieżki rowerowej wzdłuż ul. Oławskiej od ul. Ogrodowej do ul. Leśnej w Jelczu-Laskowicach	Budżet Województwa Dolnośląskiego/ Program infrastruktury drogowej	DSDiK/13/2021 z dn. 17.05.2021 r.	2021 - 2024	130 548,00	65 274,00	Zawarte porozumienie dotyczy opracowania dokumentacji projektowej.
3	Przebudowa dróg dla pieszych, dróg dla pieszych i rowerów	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg	34/C/2023/G-24 z dn. 02.11.2023 r.	2023-2024	1 098 099,98	524 601,60	

Lp.	Nazwa projektu	Nazwa programu/ Nazwa priorytetu	Nr umowy	Termin realizacji projektu	Koszt całkowity	Wartość dofinansowania	Uwagi
	oraz przejść dla pieszych przy skrzyżowaniu dróg gminnych - ul. Tańskiego (nr 111507 D) i Al. Młodych (nr 111506 D) w Jelczu-Laskowicach						
4	Przebudowa dróg w miejscowości Jelcz-Laskowice – ul. Kowalińskiego i ul. Listowskiego	Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych	Promesa nr Edycja2/2021/6100/PolskiŁad	2022-2024	4 797 000,00	4 557 150,00	
5	Przebudowa drogi ul. Mieszka I w Jelczu-Laskowicach wraz z budową kanalizacji deszczowej i oświetlenia	Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych	Promesa nr 01/2021/3833/PolskiŁad z dn. 29.11.2023	2023-2024	1 576 000,00	675 000,00	
6	Przebudowa drogi gminnej ulicy Drzewieckiego w Jelczu-Laskowicach	Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych	Promesa nr Edycja8/2023/1165/PolskiŁad z dn. 18.01.2024	2023-2024	1 688 277,88	1 603 863,99	
7	Modernizacja oświetlenia na terenie Gminy Jelcz-Laskowice	Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych	Promesa wstępna nr Edycja9RP/2023/1467/PolskiŁad z dn. 11.12.2023	2023-2025	818 900,00	655 120,00	
8	Remont elewacji wraz z dociepleniem kościoła pw. Św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Jelczu-Laskowicach	Rządowy Program Odbudowy Zabytków	Promesa Wstępna nr RPOZ/2022/6667/PolskiŁad z dn. 26.07.2023	2023-2024	666 660,00	558 600,00	

Lp.	Nazwa projektu	Nazwa programu/ Nazwa priorytetu	Nr umowy	Termin realizacji projektu	Koszt całkowity	Wartość dofinansowania	Uwagi
9	Remont konserwatorski Kościoła pw. Św. Apostołów Piotra i Pawła w Minkowicach Oławskich	Rządowy Program Odbudowy Zabytków	Promesa Wstępna nr RPOZ/2022/6658/PolskiLad z dn. 26.07.2023	2023-2024	479 544,04	469 953,16	
10	Przeprowadzenie prac konserwatorskich w Kościele pw. Św. Mikołaja Biskupa w Miłoszycach	Rządowy Program Odbudowy Zabytków	Promesa wstępna nr Edycja2RPOZ/2023/4717/PolskiLad z dn. 04.10.2023	2023-2024	449 600,00	440 608,00	
11	Budowa boiska wielofunkcyjnego wraz z zadaszeniem o stałej konstrukcji przy PSP nr 3 w Jelczu-Laskowicach	Programu Olimpia – Program budowy przyszkolnych hal sportowych na 100-lecie pierwszych występów reprezentacji Polski na Igrzyskach Olimpijskich	2023/0441/0830/DIS/BP z dn. 25.07.2023 r.	2024	3 000 000,00	2 100 000,00	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Jelcz-Laskowice.

2.4 Sytuacja gospodarcza

W 2023 r. w Urzędzie Gminy Jelcz-Laskowice zarejestrowano 50 nowych podmiotów gospodarczych, natomiast wyrejestrowano 47.

2.5 Sytuacja demograficzna

Z danych Urzędu Miasta i Gminy wynika, że liczba mieszkańców uległa nieznacznemu zmniejszeniu (o 0,2%) w porównaniu do 2022 r. W 2023 r. przyrost naturalny utrzymywał się na poziomie ujemnym (-86), niższym od tego z 2022 r. (-48). Liczba wymeldowań zwiększyła się o 0,6%, a liczba zameldowań była wyższa o 9,2% w porównaniu do roku poprzedniego. Tak jak w poprzednich latach zauważa się tendencję związaną z wyludnianiem się miasta Jelcz-Laskowice – w 2023 r. liczba mieszkańców miasta zmniejszyła się o 1,4% podczas, gdy liczba mieszkańców terenu wiejskiego wzrosła o 2,0%.

Tabela 10 Dane demograficzne w 2023 r.

Zmienna	Wartość 2022	Wartość 2023	Dynamika zmian
Liczba ludności	21 765	21 720	-0,2%
- miasto	14 159	13 963	-1,4%
- wieś	7 606	7 757	2,0%
Liczba urodzeń	173	129	-25,4%
Liczba zgonów	221	215	-2,7%
Liczba zameldowań	676	738 (w tym 203 obcokrajowców)	9,2%
Liczba wymeldowań	362	364 (w tym 4 obcokrajowców)	0,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Jelcz-Laskowice.

2.6 Oświata, kultura, sport

Polityka kulturalna oraz działalność edukacyjna jest jednym z kluczowych obszarów działalności samorządu terytorialnego. Także z punktu widzenia wydatków ponoszonych przez gminę obszar zarówno edukacji, jak również kultury to bardzo istotne obszary polityki lokalnej. Zakres przedmiotowy rozdziału koncentruje się na charakterystyce zagadnień stanowiących zadania własne gminy z zakresu: edukacji publicznej; kultury (w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury) oraz kultury fizycznej i turystyki.

2.6.1 Oświata

Szkoły podstawowe

W roku szkolnym 2022-2023 w Gminie Jelcz-Laskowice funkcjonowały następujące szkoły, będące pod zarządem gminnym:

- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Św. Jana Pawła II w Jelcz-Laskowicach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 im. Marii Skłodowskiej – Curie w Jelczu – Laskowicach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 im. Bolesława Prusa w Jelczu – Laskowicach,

- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Maratończyków Polskich w Miłoszycach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Minkowicach Oławskich,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Kochanowskiego w Wójcicach.

Placówki oświatowe prowadzone przez Gminę Jelcz – Laskowice w roku szkolnym 2022/2023 funkcjonowały łącznie w 9 budynkach. W porównaniu do poprzedniego roku szkolnego, liczba oddziałów przedszkolnych zwiększyła się o 7,5%, a liczba uczniów o 6,8%.

Tabela 11 Szkoły podstawowe na terenie Gminy Jelcz-Laskowice

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	W tym uczniów w klasach:								
				„0”	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
1.	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1	18	438	50	50	53	53	68	41	46	29	48
2.	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2	48	1 012	142	93	104	95	131	106	97	96	148
3.	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3	25	537	54	63	43	64	60	66	59	37	91
4.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Miłoszycach	19	349	42	47	35	36	33	42	39	35	40
5.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Minkowicach	12	277	77	19	18	22	24	30	21	0	49
6.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Wójcicach	7	56	27	5	5	0	6	4	2	0	0
Razem		129	2 669	392	277	258	270	322	289	264	197	376

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMig Jelcz-Laskowice.

W roku szkolnym 2022/2023 na terenie Gminy Jelcz-Laskowice zostało utworzonych 7 oddziałów integracyjnych – o jeden mniej w porównaniu do roku szkolnego 2021/2022. Oddziały integracyjne utworzone zostały w niżej wymienionych szkołach:

- Publicznej Szkole Podstawowej nr 2 w Jelczu-Laskowicach, 1 oddział - klasa VI;
- Publicznej Szkole Podstawowej nr 3 w Jelczu-Laskowicach, 2 oddziały – klasa II i V;
- Publicznej Szkole Podstawowej w Miłoszycach, 2 oddziały - klasa IV oraz klasa VII;
- Publicznej Szkole Podstawowej w Minkowicach Oławskich, 2 oddziały - klasa II oraz klasa VIII.

Organizacja pracy szkół opierała się na arkuszach organizacyjnych zatwierdzonych przez Burmistrza Jelcza-Laskowic. Szkoły realizowały podstawy programowe kształcenia ogólnego oraz zajęcia edukacyjne obowiązkowe i dodatkowe zgodnie z obowiązującymi ramowymi planami nauczania. W roku szkolnym 2022/2023 realizowano zajęcia rewalidacyjne dla 85 dzieci które posiadały orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego – to mniej niż w poprzednim roku szkolnym (102 dzieci).

Przedszkola

W 2023 r. na terenie gminy działały trzy przedszkola publiczne i trzy prywatne:

- Przedszkole Publiczne nr 1 w Jelczu-Laskowicach,
- Przedszkole Publiczne nr 2 w Jelczu-Laskowicach,
- Przedszkole Publiczne nr 3 przy ul. Świętochowskiego 2 w Jelczu-Laskowicach (uruchomione w 2023 r.)
- Przedszkole Niepubliczne „Mikołajek” w Miłoszycach,
- Niepubliczne Przedszkole Montessori TUPTUŚ (ul. Parkowa 1),
- Niepubliczne Przedszkole Montessori TUPTUŚ (ul. Parkowa 3).

Tabela 12 Przedszkola na terenie Gminy Jelcz-Laskowice

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba dzieci
1.	Przedszkole Publiczne nr 1 przy Al. Wolności 42 w Jelczu – Laskowicach	9	231
2.	Przedszkole Publiczne nr 2 przy ul. Liliowej w Jelczu – Laskowicach	7	171
3.	Przedszkole Publiczne nr 3 przy ul. Świętochowskiego 2 w Jelczu-Laskowicach	1	16
4.	Przedszkole Niepubliczne „Mikołajek” w Miłoszycach	7	110
5.	Niepubliczne Przedszkole Montessori TUPTUŚ ul. Parkowa 1	1	16
6.	Niepubliczne Przedszkole Montessori TUPTUŚ ul. Parkowa 3	1	24
Razem:		25	552

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Jelcz-Laskowice.

Do sześciu przedszkoli uczęszczało łącznie 552 dzieci – niemal tyle samo, co w roku poprzednim (555 dzieci). W przedszkolach umieszczane są dzieci w wieku od 3 do 6 lat, a w uzasadnionych przypadkach także dzieci, które ukończyły 2,5 roku.

Dzieci obcokrajowców

W roku szkolnym 2022/2023 do szkół i placówek na terenie gminy uczęszczało 302 dzieci z Ukrainy, które zostały przyjęte do szkół i oddziałów przygotowawczych przedszkoli. Dzieci z Ukrainy miały zorganizowane dodatkowe zajęcia z nauki języka polskiego, dzięki czemu możliwa była szybsza integracja dzieci i uzyskanie osiągnięć edukacyjnych umożliwiających promocję do następnej klasy.

Jakość nauczania

W 2023 r. uczniowie szkół podstawowych zdawali obowiązkowy egzamin ósmoklasisty z przedmiotów takich jak język polski, matematyka oraz wybrany przez siebie obowiązkowy język nowożytny. Egzaminy odbyły się w dniach 23-25 maja oraz w terminach dodatkowych 12-14 czerwca 2023 r.

Tabela 13 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2023 r. (brak średnich wyników dla grup poniżej 30 osób)

Nazwa szkoły	Średni wynik szkoły w % (2021/2022)	Średni wynik szkoły w % (2022/2023)	Średni wynik w gminie Jelcz-Laskowice	Średni wynik w powiecie	Średni wynik w województwie
Język polski					
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Jelczu-Laskowicach	55	60	63	63	64
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Jelczu-Laskowicach	58	66			
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 w Jelczu-Laskowicach	51	61			
Publiczna Szkoła Podstawowa w Miłoszycach	64	76			
Publiczna Szkoła Podstawowa Minkowicach Oławskich	53	61			
Publiczna Szkoła Podstawowa w Wójcicach	*	*			
Matematyka					
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Jelczu-Laskowicach	58	39	52	52	51
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Jelczu-Laskowicach	59	56			
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 w Jelczu-Laskowicach	56	68			
Publiczna Szkoła Podstawowa w Miłoszycach	66	72			
Publiczna Szkoła Podstawowa Minkowicach Oławskich	55	46			
Publiczna Szkoła Podstawowa w Wójcicach	*	*			
Język angielski					
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Jelczu-Laskowicach	76	57	69	66	66
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Jelczu-Laskowicach	73	74			
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 w Jelczu-Laskowicach	69	52			
Publiczna Szkoła Podstawowa w Miłoszycach	76	60			
Publiczna Szkoła Podstawowa Minkowicach Oławskich	63	60			
Publiczna Szkoła Podstawowa w Wójcicach	*	*			
Język niemiecki					
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Jelczu-Laskowicach	*	*	*	51	51
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Jelczu-Laskowicach	*	*			
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 w Jelczu-Laskowicach	*	*			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Jelcz-Laskowice.

Kadra nauczycielska

Stan zatrudnienia w roku szkolnym 2022/2023 wynika przede wszystkim z zatwierdzonej przez organ prowadzący organizacji roku, która jest ściśle związana z liczbą oddziałów na każdym poziomie nauczania, liczbą godzin wynikającą z podziału na grupy (dotyczy zajęć z wychowania fizycznego, informatyki, języków obcych) zależną od liczebności oddziałów klasowych oraz określoną w Rozporządzeniu (ramowe plany nauczania) przez Ministra Edukacji Narodowej liczbą godzin dla poszczególnych przedmiotów i poziomów nauczania. Poniższa tabela przedstawia kadrę nauczycielską w roku szkolnym 2022/2023.

Tabela 14 Stan zatrudnienia w szkołach i przedszkolu w roku szkolnym 2022/2023

Wyszczególnienie			Liczba stosunków pracy					
			Ogółem	Bez stopnia	Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany
Ogółem	Zatrudnienie w pełnym wymiarze		249	1	6	65	58	119
	Zatrudnienie w niepełnym wymiarze zajęć	Liczba nauczycieli	70	3	1	19	18	29
		W tym etaty	32,06	1,51	0,67	9,01	7,8	13,07
	Razem etaty		281,06	2,51	6,67	74,01	65,8	132,07

Źródło: : opracowanie własne na podstawie danych UMiG Jelcz-Laskowice.

Nauczyciele pracujący w szkołach na terenie gminy podwyższają swoje kwalifikacje i uzyskują coraz wyższe stopnie awansu zawodowego. Łączna liczba nauczycieli w roku szkolnym 2022/2023 wyniosła 283 – o 32 mniej niż w 2021/2022. W poniższej tabeli przedstawiono liczbę poszczególnych rodzajów nauczycieli, a w nawiasach pokazano różnicę w stosunku do poprzedniego roku szkolnego. Z danych wynika, że wzrosła liczba nauczycieli dyplomowanych (o 5), natomiast liczba nauczycieli zaliczanych do innych kategorii zmalała.

Tabela 15 Liczba nauczycieli wg awansu zawodowego

Nazwa szkoły	Liczba nauczycieli, w tym:					
	Bez stopnia	Stażystów	Kontraktowych	Mianowanych	Dyplomowanych	Ogółem
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Jelczu-Laskowicach	0	0	13	9	21	43
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2 w Jelczu-Laskowicach	0	4	16	28	43	91
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 3 w Jelczu-Laskowicach	1	0	6	11	36	54
Publiczna Szkoła Podstawowa w Miłoszycach	0	2	9	5	25	41
Publiczna Szkoła Podstawowa w Minkowicach Oławskich	2	1	9	6	14	32
Publiczna Szkoła Podstawowa w Wójcicach	1	0	5	9	7	22
Przedszkole Publiczne nr 1	0	0	17	3	0	20
Przedszkole Publiczne nr 2	0	0	9	5	2	16
Razem:	4 (-1)	7 (-7)	58 (-17)	68 (-12)	146 (5)	283 (-32)

Źródło: : pracowanie własne na podstawie danych UMiG Jelcz-Laskowice.

Na stan zatrudnienia wpływ mają zastępstwa z powodu:

- długotrwałych zwolnień chorobowych,
- urlopów macierzyńskich,
- urlopów wychowawczych,
- urlopów dla poratowania zdrowia.

W roku szkolnym 2022/2023 na urloпах dla poratowania zdrowia przebywało 13 nauczycieli, 13 nauczycieli na urloпах macierzyńskich, 3 na urlopie wychowawczym. Skutkuje to koniecznością znacznego zwiększania środków finansowych na wynagrodzenia.

W lipcu 2023 roku do egzaminu na stopień nauczyciela mianowanego przystąpiło 8 nauczycieli, tj.:

- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Jelczu-Laskowicach - 1 nauczyciel
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Jelczu – Laskowicach - 4 nauczycieli
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 w Jelczu – Laskowicach - 3 nauczycieli

Natomiast do egzaminu na stopień nauczyciela dyplomowanego przystąpiło 6 nauczycieli tj.:

- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Jelczu-Laskowicach - 2 nauczycieli
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Jelczu-Laskowicach - 4 nauczycieli.

Postępowanie egzaminacyjne na stopień nauczyciela dyplomowanego przeprowadziło Kuratorium Oświaty we Wrocławiu.

Nauczanie indywidualne

Sposób i tryb organizowania indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży wynika ze stosownego rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w tej sprawie. Indywidualne nauczanie jest organizowane przez dyrektora szkoły na podstawie złożenia w szkole orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania. Dyrektor w miarę posiadanych możliwości oraz uwzględniając aktualny stan zdrowia ucznia, organizuje różne formy uczestnictwa w życiu szkoły, w szczególności umożliwia udział w uroczystościach i imprezach szkolnych. Z takiej formy nauczania w roku szkolnym 2022/2023 korzystało 1 dziecko.

Dowożenie uczniów do szkół, w tym niepełnosprawnych

Zgodnie z art. 39 ust. 2, 3 i 4 ustawy Prawo oświatowe, dla uczniów spełniających kryterium określone w tej ustawie (odległość z domu do szkoły dla uczniów klas zerowych i klas I-IV szkół podstawowych przekraczająca 3 km, natomiast dla uczniów klas V-VIII szkół podstawowych, 4 km), gmina ma obowiązek dowożenia uczniów do szkół. Zadanie to jest zadaniem własnym gminy i nie jest dofinansowywane w ramach części oświatowej subwencji ogólnej.

Funkcjonująca obecnie sieć szkół wymaga systemu dowozu uczniów do szkół. W bieżącym roku szkolnym, dowóz uczniów do szkół podstawowych zorganizowany jest na koszt gminy przez Oławskie Przewozy Gminno-Powiatowe. W minionym roku szkolnym uczniowie dowożeni byli na podstawie bezpłatnych biletów w ramach komunikacji miejskiej do następujących szkół:

- Publicznej Szkoły Podstawowej nr 1 w Jelczu-Laskowicach,
- Publicznej Szkoły Podstawowej nr 3 w Jelczu-Laskowicach klasy VII i VIII,
- Publicznej Szkoły Podstawowej w Miłoszycach,
- Publicznej Szkoły Podstawowej w Minkowicach Oławskich,
- Publicznej Szkoły Podstawowej w Wójcicach.

Obowiązkiem Gminy jest również zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością. Gmina Jelcz–Laskowice pokrywa koszty dojazdów środkami komunikacji uczniom niepełnosprawnym uczącym się w Zespole Szkół Specjalnych im. Ireny Komorowskiej w Oławie oraz w innych placówkach specjalistycznych znajdujących się we Wrocławiu. Uprawnionych do skorzystania z tej formy pomocy było 48 dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności (tyle samo co w roku poprzednim). Podpisano 14 umów na zwrot kosztów dowozu ucznia do szkoły własnym środkiem transportu. Ogółem koszty dowozu uczniów w roku szkolnym 2022/2023 wyniosły 647 373,82 zł (o 115 tys. więcej niż w roku poprzednim).

Stypendia socjalne

Stypendium jest przyznawane na okres nie krótszy niż miesiąc i nie dłuższy niż 10 miesięcy w danym roku szkolnym. W roku szkolnym 2022/2023 wydanych zostało:

- 4 decyzje w okresie od września do grudnia 2022 r. - wypłacono łączną kwotę 2 108 zł,
- 2 decyzje w okresie od stycznia do czerwca 2023 r. – na łączną kwotę 1 736 zł.

Łącznie na stypendia socjalne przeznaczono 3 844 zł. Zasiłków szkolnych w roku szkolnym 2022/2023 nie było. Stypendia wypłacane były przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Stypendium socjalne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, pochodzący z rodziny gdzie dochód na osobę nie przekraczał kryterium dochodowego, określonego w ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczej, alkoholizm lub narkomania a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe, wówczas można ubiegać się o zasiłek szkolny.

Stypendia za wyniki w nauce

Na podstawie uchwały Nr XLIII.326.2018 Rady Miejskiej w Jelczu – Laskowicach z dnia 26 stycznia 2018r. w sprawie: lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych uczniów szkół podstawowych Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice oraz na podstawie uchwały nr XLIII.327.2018 z dnia 26 stycznia 2018r. w sprawie szczególnych warunków realizacji lokalnego programu wspierania uzdolnionych uczniów szkół podstawowych Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice, wypłacane są stypendia dla uzdolnionych uczniów. Stypendia są przyznawane za dane półrocze roku szkolnego, według ściśle określonych kryteriów. W roku szkolnym 2022/2023 przyznano stypendia:

- 181 uczniom - w okresie września 2022 r. do stycznia 2023 r., na kwotę 96 800,00 zł,
- 178 uczniom – w okresie od lutego do czerwca 2023 r., na kwotę 95 800 zł.

Na stypendia dla zdolnych uczniów wydano łącznie 192 600,00 zł – o 6,6% mniej niż w roku poprzednim.

2.6.2 Kultura

Główną instytucją odpowiedzialną za organizację wydarzeń kulturalnych na terenie gminy jest Miejsko-Gminne Centrum Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna. Miejsko-Gminne Centrum Kultury w Jelczu-Laskowicach jest samorządową instytucją kultury, działającą od 2007 roku. Przedmiotem działań Centrum Kultury jest:

- edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę,
- tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego,
- zainteresowanie wiedzą i sztuką,
- rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych,
- przygotowanie do odbioru i tworzenie wartości kultury,
- współpraca z instytucjami działającymi na rzecz kultury,
- kształtowanie wzorów aktywnego uczestnictwa w kulturze

W 2023 r. zorganizowano wiele imprez kulturalno-rozrywkowych – ponad 50 wydarzeń. Wśród najciekawszych wydarzeń, które odbyły się w 2023 r. wymienić należy m.in.:

- ❖ Koncert „Zakopower kolędowo” – koncert zespołu Zakopower w kościele M. M. Kolbego,
- ❖ 31. Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy – w trakcie którego wystąpił szereg zespołów, m.in.: Wrocław Gospel Choir, Rastafajrant, Miłogranie, Overdose, Daria, Foliba – światło do nieba,
- ❖ Sławek Uniatowski - „Love story. Najpiękniejsze piosenki o miłości” – koncert z okazji Walentynek, który zgromadził ponad 360 widzów,

- ❖ Zabawa karnawałowa dla Seniorów z muzyką na żywo zespołu The Best – podczas zabawy tanecznej bawiło się 125 osób z Akademii Złotego Wieku,
- ❖ Poparzeni Kawą Trzy z Kasią Pakosińską oraz Rafałem Bryndalem – spektakl muzyczny „Okrutna, zła i podła” z okazji Dnia Kobiet, zebrał 800 uczestników,
- ❖ 55-lecie twórczości artystycznej Stanisława Wiącka – uroczysta wystawa poświęcona twórczości cenionego artysty,
- ❖ Teatr Mozaika - spektakl ekologiczny „Grajmy w zielone” dla najmłodszych – spektakl skierowany do najmłodszych promujący postawy ekologiczne,
- ❖ Dni Jelcza-Laskowice 2023 – impreza, na którą zaproszono wykonawców takich jak m.in.: Lady Pank, Bryska, zespół Tomasza Karolaka „Pączki w tłuszczu”. Popularnością cieszyły się także wydarzenia towarzyszące takie jak wystawa zdjęć zgromadzonych na potrzeby Archiwum Cyfrowego, stoisko Kolei Dolnośląskich i stoisko Toyoty,
- ❖ „Opera i operetka na wynos” – plenerowy występ artystów Operetki Wrocławskiej,
- ❖ Dzień Dziecka z Panem Kleksem - w bajkowej scenerii laskowickiego pałacu na przybyłe dzieci czekało mnóstwo atrakcji: strefy warsztatów, animacji, dmuchańców, gastronomiczne. Wydarzenie zwieńczył koncert przebojów Akademii Pana Kleksa w wykonaniu dzieci z sekcji muzycznych działających w MGCK,
- ❖ Wystawa mobilna „Iskry Niepodległej” o wybitnych Polkach i Polakach – wystawa w formie multimedialnego spektaklu,
- ❖ „Na wschód od Breslau” - spotkanie autorskie z pisarką Nina Zawadzką – spotkanie promujące trzecią książkę pisarki,
- ❖ „Wojciech Ganczarek - podróż totalna” – spotkanie autorskie z podróżnikiem Wojciechem Ganczarkiem pochodzącym z Gminy Jelcz-Laskowice, opowiadające o jego 10-letniej wyprawie rowerowej po Ameryce Łacińskiej,
- ❖ X Międzynarodowy Festiwal Wokalno-Organowy – występy artystów takich jak Marek Torzewski, Małgorzata Walewska, Piotr Rachoń, Alicja Węgorzewska, Robert Grudzień, Bogdan Kierejsza, Orkiestra Leopoldinum,
- ❖ Dożynki Gminne w Minkowicach Oławskich z Haliną Mlynkową – na których wystąpił Reprezentacyjny Dolnośląski Zespół Pieśni i Tańca Wrocław, Zespół Tańca Ludowego Długołęka, Zespół Świtezianie, zespół Miłogranie, zespół Koralita oraz gwiazda wieczoru Halina Mlynkova,
- ❖ Rekonstrukcja historyczna porwania księcia Henryka IV Probusa z jelskiego zamku – widowisko stworzone dzięki pozyskaniu środków z Muzeum Historii Polskiej w Warszawie w

ramach „Patriotyzm Jutra”. Rekonstrukcja odbyła się w ramach III Pikniku Historycznego „Śladami Jelcza i Laskowic”,

- ❖ Letnie Plenery Malarskie – kolejna edycja warsztatów integrujących różne pokolenia,
- ❖ „Legendarna FRAZA powraca” – koncert wznowieniowy po 40 latach – koncert zespołu Frazza, który zawiązał się w 1974 r. w Zakładowym Domu Kultury w Jelczu, po 40 latach od ostatniego koncertu grupa znów zagrała na jelczańsko-laskowickiej scenie muzycznej,
- ❖ Koncert „Obywatel jazz. Bolewski i Tubis grają Ciechowskiego” – jesienią MGCK organizuje koncerty z młodymi i utalentowanymi jazzmanami, w 2023 r. zaprezentował się duet Bolewski & Tubis, który zagrał słynne przeboje Grzegorza Ciechowskiego,
- ❖ Koncert muzyki filmowej „Popiół i diament” – historia Polski w muzyce. Warsaw Impression Orchestra pod batutą Tomasza Szymusia – wydarzenie z okazji Narodowego Święta Niepodległości,
- ❖ „Kopciuszek” Kielecki Teatr Tańca – taneczno-muzyczne widowisko rodzinne, które obejrzało 500 widzów.

W 2023 r. MGCK realizowało projekty takie jak:

- ❖ „Jelczańska Sieć Kultury” – pozyskano 40 tys. zł. W pierwszym etapie przeprowadzono diagnozę społeczną potencjału i potrzeb kulturalnych w Gminie Jelcz-Laskowice oraz ogłoszono konkurs na Inicjatywy Lokalne. Drugi etap obejmował 5 wybranych inicjatyw: Grędzina dawniej i dziś, Cisza w rytmie natury: silent disco party, Ziołowe skarby Brzezinek, Chwałowicka literacka grywalizacja, Nie bój się chcieć, możesz wszystko – warsztaty musicalowe Dziuplina,
- ❖ „Jelcz w historii Piastów” – pozyskano 50 tys. zł. Projekt miał na celu ukazanie odległej historii ziemi jelczańskiej i jej związków z dynastią Piastów. W ramach projektu zrealizowano szereg wydarzeń skierowanych głównie do dzieci, takich jak: Wakacje z Probussem, warsztaty średniowiecznego rzemiosła, warsztaty plastyczne „Rycerskie herby”, warsztaty ilustratorskie z Tomaszem Brodą „Henryk IV w obrazku”, warsztaty animacji poklatkowej, warsztaty ceramiczne „Lepimy wieże zamkowe”, warsztaty taneczno-muzyczne królewskie piosenki, Śladami Probusa we Wrocławiu (dwie wycieczki do Wrocławia, wycieczka do Pragi), koncert rodzinny Ani Brody, rekonstrukcja porwania Henryka IV Probusa z jelczańskiego zamku,
- ❖ „Świtezianie w nowej odsłonie” – pozyskano 43 tys. zł. Przedmiotem projektu był zakup dolnośląskich strojów ludowych dla zespołu ludowego Świtezianie, który działa przy MGCK.

Oprócz działań projektowych w 2023 r. MGCK prowadziło bogatą ofertę zajęć artystycznych, z których korzysta coraz większa liczba osób – w 2023 r. było to około 650 osób, z czego 370 uczestników sekcji MGCK, 150 Akademii Złotego Wieku oraz ponad 100 uczestników zajęć w sołectwach. W ofercie MGCK znalazło się 35 sekcji tematycznych takich jak m.in.: nauka gry na instrumentach, taniec, plastyka,

rękodzieło artystyczne, fotografia, gimnastyka, lektoraty z języków obcych. Zajęcia prowadzono w Centrum Kultury oraz w świetlicach wiejskich. Wśród nowych zajęć organizowanych w 2023 r. znalazły się m.in. warsztaty z animacji poklatkowej, warsztaty tańca towarzyskiego, zajęcia SmartSenior skierowane do osób starszych, które chciałyby lepiej odnajdywać się w świecie technologii mobilnych.

W 2023 r. przy MGCK działania kontynuowały zespoły takie jak Złota Grupa Wokalna działająca pod kierunkiem Jadwigi Tomczyńskiej, Chór Viva La Musica działający pod kierunkiem Moniki Gruszczyńskiej oraz Zespół Ludowy Świtezianie – pod kierunkiem Agnieszki Saj oraz zespół Miłogranie z Miłocic, działający pod kierunkiem instruktora Anny Janiak.

Inną instytucją działającą w obszarze upowszechniania kultury jest Miejska Biblioteka Publiczna, której siedziba mieści się w Jelczu-Laskowicach przy ul. Bożka 11 oraz filiach zlokalizowanych w: Miłocicach ul. Szkolna 1, w Minkowicach ul. Kościuszki 86a, w Wójcicach ul. Główna 96.

W 2023 r. zakupiono 1 363 egzemplarzy książek na kwotę 41 120,29 zł (w tym dotacja z Biblioteki Narodowej w wysokości 7 500 zł), a zatem więcej niż w roku poprzednim (770 egzemplarzy książek, na które wydano 22 750,08 zł, a dotacja wyniosła 4 950 zł). W 2023 r. w bibliotece odnotowano ponad 51 tys. odwiedzin – o 9,6% więcej niż w 2022 r. Liczba czytelników wzrosła w tym czasie o 4,2%.

Tabela 16 Dane statystyczne Miejskiej Biblioteki Publicznej za 2023 r.

	2022	2023	Dynamika zmian
Księgozbiór zwykły (liczba woluminów)	40 838	39 731	-2,7%
Zbiory specjalne	939	941	0,2%
Liczba czytelników w ciągu roku	2 904	3 025	4,2%
Liczba odwiedzin biblioteki	46 915	51 414	9,6%
Liczba wypożyczeń:			
- książki	70 708	71 311	0,9%
- czasopisma	678	766	13,0%
- audiobooki	37	8	-78,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiej Biblioteki Publicznej.

Poza udostępnianiem zbiorów bibliotecznych w 2023 r. biblioteka prowadziła również różne działania skierowane do dzieci i osób dorosłych, podobnie jak w latach poprzednich. Przeprowadzono 36 zajęć dla dzieci, 7 spotkań autorskich, 13 szkoleń bibliotecznych (lekcje biblioteczne), w których uczestniczyły 304 osoby. Ponadto MBP była współorganizatorem Dnia Dziecka wraz z MGCK.

W 2023 r. z zasobów biblioteki korzystały 4 osoby niepełnosprawne (tyle samo co w 2022 r.). Biblioteka współpracuje ze Stowarzyszeniem Osób Niepełno-sprawnych „Larix”, udostępniając książkę mówioną wraz z czytakiem – obecnie biblioteka posiada 2 takie urządzenia.

Biblioteka udostępnia katalog książek on-line, z którego mogą korzystać wszyscy czytelnicy. W 2023 r. odnotowano 60 200 wejść na stronę. W 2023 r. oferta książek elektronicznych liczyła 6 219 tytułów.

W 2023 r. Miejska Biblioteka Publiczna zorganizowała m.in.:

- projekt pn. „Cyfryzacja GOK” – kurs edukacyjny dla dzieci z zakresu programowania i robotyki,
- pogadanki tematyczne dla dzieci,
- warsztaty plastyczne dla dzieci,
- Wójcicki wieczór literacki z okazji Dnia Kobiet – na który zaproszono poetę i aktora Piotra Pilarskiego,
- wykład poprowadzony przez Beatę Miłkowską na temat Komórek macierzystych i innowacyjnego podejścia do zdrowia,
- szkolenia komputerowe z zakresu e-usług wprowadzanych przez Urząd Miasta i Gminy w Jelczu-Laskowicach,
- konferencję podsumowującą projekt "Badanie wpływu społecznego i ekonomicznego bibliotek",
- spektakl teatralny „Nowy Smerfik” i „Renifer Niko ratuje święta” wystawiany przez Teatr Błaszany Bębenek z Trzebini,
- imprezę pod tytułem „Powrót do przeszłości Jelcza-Laskowic”,
- projekt „Warsztaty urody” – sześć spotkań prowadzonych przez wizażystkę,
- spotkanie z podróżnikiem Wojciechem Ganczarkiem pod tytułem „Paragwaj. Były lasy – jest mięso”,
- Park Różnorodności – wyprzedaż garażowa współorganizowana z Zarządem Osiedla Laskowice,
- cykl spotkań „Zrelaksuj się przy gongach”,
- akcję promocyjną „Przeczytam 52 książki w 2023 roku”,
- akcję „Mała Książka – Wielki Człowiek”.

W 2023 r. Biblioteka w Jelczu-Laskowicach została wybrana w ramach akcji Domangowanie, dzięki której otrzymała w darze paczki z tomikami mangi (ponad 600 egzemplarzy). Przekazaniu mang towarzyszyły prelekcje i konkursy. Otrzymane komiksy skierowane były do różnych grup wiekowych, także dorosłych i na trafiły do stałej oferty biblioteki.

2.6.3 Sport

Na terenie gminy funkcjonuje Miejsko-Gminne Centrum Sportu i Rekreacji w Jelczu-Laskowicach, które w 2023 r. prowadziło szereg zajęć dla różnych grup wiekowych oraz organizowało wydarzenia sportowe i rozrywkowe, wśród których wymienić należy m.in.:

- koncert Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy (we współpracy z MGCK),
- III Gala Sportów Walki,
- IX i X Gminny Rajd Rowerowy (we współpracy ze Stowarzyszeniem „Rowerem przez Jelcz”),

- IV Złot „Dwa Światy” pojazdów tuningowanych i samochodów marki Jelcz,
- Cykl spotkań w ramach Holistycznej Akademii Zdrowia,
- Eliminacje do mistrzostw Polski zdalnie sterowanych modeli samochodowych,
- VII Toyota Bieg Sylwestrowy (współorganizacja z UMiG J-L i Klubem biegacza „Harcownik”).

W 2023 r. odnotowano wysokie zainteresowanie ofertą siłowni – wyższa niż w latach poprzednich, w których obowiązywały obostrzenia pandemiczne. Duża frekwencja przyczyniła się do wzrostu sprzedaży z kartów oraz do zatrzymania stałych klientów siłowni. Wzrost frekwencji odnotowano także w strefie fitness, w której stworzono dodatkowe zajęcia. Rok 2023 był kolejnym z rzędu, w którym MGCSiR organizowało półkolonie dla dzieci i młodzieży. W dwóch tygodniowych turnusach udział wzięło 88 osób.

2.7 Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

Pomoc społeczna w gminie Jelcz-Laskowice sprawowana jest przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej będący instytucją samorządową. Działania realizowane przez MGOPS wynikają wprost z Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, a także uchwał Rady Miejskiej. Przedsięwzięcia dotyczące pomocy społecznej, podejmowane przez gminę, obejmują zarówno wsparcie materialne, jak i rzeczowe oraz różnego rodzaju usługi.

W 2023 r. MGOPS wydał ogółem 17 276 633,14 zł, z czego 6 201 425,31 zł na zadania własne gminy (o 11,8% więcej niż w 2022 r.). Do zadań własnych i zleconych zalicza się wydawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Świadczenia pieniężne mogą polegać m.in. na przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków, świadczenia niepieniężne wykonuje się m.in. poprzez organizowanie i świadczenia usług opiekuńczych, w tym, specjalistycznych w miejscu zamieszkania oraz pobyt w domu pomocy społecznej. Zasiłki dzielą się na zasiłki celowe, przyznawane w celu zaspokojenia konkretnej potrzeby bytowej, zasiłki okresowe, wypłacane np. z uwagi na bezrobocie oraz zasiłki stałe, polegające na udzieleniu pomocy dla osób niezdolnych do pracy ze względu na niepełnosprawność lub wiek

W 2023 r. (podobnie jak w 2022 r.) najwięcej osób pobierało zasiłki celowe i w naturze (192), jednakże największą kwotę wydano w związku z zasiłkami stałymi (ponad 0,5 mln zł).

Tabela 17 Wybrane rodzaje świadczeń pieniężnych w 2023 r.

Rodzaj świadczenia	Kwota świadczeń (zł)	Liczba osób, którym przyznano świadczenia
Zasiłki stałe	523 851,69	80
Zasiłki okresowe	77 800,00	23
Zasiłki celowe i w naturze	297 214,01	192

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS.

W 2023 r. najwięcej rodzin pobierało świadczenia z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (156 rodzin), ubóstwa (127), bezrobocia (99) oraz niepełnosprawności (98).

Poza zasiłkami, największe koszty MGOPS poniósł w związku z realizacją innych zadań własnych takich jak:

- opłaty za pobyt w domach pomocy społecznej – w wysokości 1 034 187,22 zł (29 osób objętych wsparciem),
- usługi opiekuńcze razem – przeznaczono na to łącznie 1 148 069,78 zł (102 osoby objęte wsparciem),
- opłaty za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych – w wysokości 571 266,66 zł (69 dzieci objętych wsparciem).

W 2023 r. wśród zadań zleconych zrealizowanych przez MGOPS największe wydatki poniesiono w przypadku:

- realizacji świadczeń rodzinnych razem – przeznaczono na to łącznie 8 624 641,44 zł (w tym 6 843 216,70 zł na wypłaty świadczeń rodzinnych i 1 115 963,42 zł na świadczenia wychowawcze),
- realizacji wypłat dodatków węglowych – w wysokości 1 596 344,57 zł,
- realizacji zadań z Funduszu Pomocy Ukrainie – w wysokości 597 006,12 zł.

W 2023 r. MGOPS realizował także działania takie jak:

- wydawanie żywności w ramach Banku Żywności - wydano żywność dla 210 osób w ilości 1 932 kg (w 2022 r. - 5 504 kg), w formie 210 paczek,
- monitoring sytuacji w rodzinach dotkniętych przemocą,
- program „Opieka 75+” – finansowanie usług opiekuńczych dla osób starszych, z których skorzystało 41 osób (w 2022 r. – 16 osób), co kosztowało ogółem 276 848 zł z tego środki z budżetu państwa (60%): 166 108,80 zł, środki z budżetu gminy (40%): 110 739,20 zł,
- program „Posiłek w szkole i w domu” – skierowany do dzieci, osób z niepełnosprawnościami i seniorów. Łączny koszt programu wyniósł 164 881,50 zł, a skorzystały z niego 193 osoby (w 2022 r. – 130 osób),
- program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – do programu zatrudniono 6 asystentów, wykonano 2 753 godzin usług (w 2022 r. – 1 640 godzin) dla 7 osób niepełnosprawnych. Koszt programu wyniósł 104 953,43 zł,
- program „Korpus Wsparcia Seniorów”, w ramach którego zakupiono 22 opasek bezpieczeństwa i opłacono abonament za ich użytkowanie. Koszt programu wyniósł 21 912 zł.

Ponadto w 2023 r. Ośrodek prowadził 78 niebieskich kart (tyle samo co w roku poprzednim), a 14 rodzin było wspieranych usługami Asystenta Rodziny.

Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W 2023 r. Komisja zebrała się na 23 posiedzeniach, w trakcie których rozpatrywano wnioski w sprawie wszczęcia postępowania zmierzającego do ustalenia czy osoba jest uzależniona od alkoholu, opiniowano lokalizację punktów sprzedaży oraz podawania napojów alkoholowych, omawiano sprawy bieżące dotyczące kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz szkoleń dla Komisji.

Zarządzeniem nr BN.0050.1194.2023 z dnia 7 marca 2023 r. Burmistrz powołał do składu Komisji Krystiana Okolitę (policjanta). Na koniec 2023 r. Komisja składała się z 10 członków.

W 2023 r. do Komisji wpłynęło 130 wniosków w sprawie wszczęcia postępowania zmierzającego do ustalenia czy osoba jest uzależniona od alkoholu (w 2022 r. – 112). Wnioski dotyczyły 86 osób: 20 kobiet i 66 mężczyzn. Wnioski zostały złożone przez:

- Komisariat Policji - skierował 89 wniosków dot. 65 osób,
- Rodziny osób nadużywających alkoholu - skierowały 12 wniosków, dot. 12 osób,
- Zespół Interdyscyplinarny - skierował 24 wnioski dot. 23 osób,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - skierował 5 wniosków dot. 4 osób.

Komisja wobec zgłoszonych osób podjęła działania takie jak:

- przeprowadzenie 108 wywiadów środowiskowych względem osób nadużywających alkoholu, zrealizowano 68 wywiadów, w 40 przypadkach sporządzono notatkę, gdyż rodzina odmówiła udzielenia wywiadu,
- wysłanie 192 zaproszeń na posiedzenie Komisji,
- 48 osób zgłosiło się na posiedzenie Komisji,
- 27 osób skierowano do Poradni Leczenia Odwykowego w Jelczu-Laskowicach,
- Wobec 9 osób skierowano wniosek do Sądu Rejonowego w Oławie o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w zakładzie lecznictwa odwykowego,
- Wobec 7 osób zawieszono postępowanie ze względu na podjęcie leczenia odwykowego, pobyt w zakładzie karnym lub brak współpracy,
- 32 postępowania zakończono ze względu na brak przesłanek do dalszego postępowania Komisji,
- 7 postępowań pozostało do rozpatrzenia w 2024 r.,

- Przedstawiciel Komisji brał udział w 110 grupach roboczych, które odbyły się w związku z procedurą Niebieskie Karty. Były to spotkania ze sprawcami przemocy nadużywającymi alkoholu oraz z osobami doznającymi przemocy jako osobami współuzależnionymi.

W 2023 r. Komisja rozpatrzyła 26 wniosków dotyczące lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych. Wszystkie lokalizacje zostały zaopiniowane pozytywnie. Komisja przeprowadziła 14 kontroli punktów sprzedaży alkoholu – kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

Końcem 2023 r. Komisja zaopiniowała projekt Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027.

Opieka zdrowotna

Jednym z zadań gminy jest zapewnienie dostępu do opieki zdrowotnej. Podmiotem publicznym działającym w obszarze ochrony zdrowia jest Przychodnia Rejonowo - Specjalistyczna Sp. z o.o. w Jelczu-Laskowicach - zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w Sądzie Rejonowym dla Wrocławia Fabrycznej VI Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000136148. Przychodnia świadczy usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej i obejmuje opieką ok. 7 500 pacjentów, prowadzi działalność medyczną w siedzibie Spółki w Jelczu-Laskowicach przy ul. Bożka 13, a także w Minkowicach Oławskich, ul. Kolejowa 30. Ponadto w szkołach miasta i gminy Jelcz-Laskowice Spółka wykonuje świadczenia w zakresie higieny szkolnej oraz w jednym podmiocie gospodarczym mającym podpisaną z nią umowę w zakresie medycyny pracy. W 2023 r., tak jak w latach poprzednich, Spółka wykonywała świadczenia medyczne w ramach umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień oraz rehabilitacji medycznej.

Ambulatoryjna opieka specjalistyczna sprawowana jest w poradniach:

• chirurgii ogólnej,	• urazowo-ortopedycznej,
• ginekologiczno-położniczej,	• dermatologicznej,
• otolaryngologicznej,	• kardiologicznej,
• neurologicznej,	• gastroenterologicznej.
• okulistycznej,	

W 2023 r. udzielono 39 142 porad, czyli o 583 więcej w stosunku do 2022 r. (1,5%).

Łącznie udzielono 38 559 porad, co daje wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 2 707 (7,5%). Narodowy Fundusz Zdrowia odrębnie kontraktuje poradnię zdrowia psychicznego i współuzależnień od alkoholu – łącznie w tych poradniach udzielono 2 358 porad. Poza systemem finansowania ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia działa poradnia urologiczna.

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej udzielono 31 502 porady na około 9 tys. osób uprawnionych – odnotowano wzrost porad o 11,7%, podobnie jak wzrost liczby uprawnionych o około 20%. W 2023 r. wykonano 79 162 zabiegi fizjoterapeutyczne (o 1,3% mniej w porównaniu do 2022 r.). W 2023 r. przeprowadzono badania profilaktyczne uczniów i studentów – przebadano 408 osób.

Kapitał zakładowy spółki wynosi 6 646 500 zł, stanowią go 13 293 udziały o wartości nominalnej 500 zł każdy. Przychody netto Spółki wyniosły w 2023 r. ponad 12,1 mln zł (w 2022 r. było to 10,2 mln zł). W 2023 r. Przychodnia Rejonowo - Specjalistyczna Sp. z o.o.:

- dokonała zakupu sprzętu medycznego, informatycznego – m.in. aparatu rentgenowskiego (859 000 zł) oraz analizatora biochemicznego (75 000 zł),
- przeprowadziła prace remontowo-budowlane – w laboratorium analitycznym, pracowni rentgenowskiej oraz modernizację instalacji wodno-kanalizacyjnej (187 000 zł),
- kontynuowała program szczepienia przeciwko SARS COV-2,
- zatrudniała łącznie 91 osób, spośród nich 55 na podstawie umowy o pracę, a 36 na podstawie innych form zatrudnienia, a świadczenia medyczne realizowane były przez 41 lekarzy, 16 pielęgniarek, 2 położne, 4 diagnostów laboratoryjnych, 3 techników elektroradiologii, 3 psychologów oraz 6 fizjoterapeutów,
- Spółka odprowadziła z tytułu podatku od nieruchomości około 22 tys. zł, VAT około 12 tys. zł, a PIT zapłacony przez pracowników Spółki wyniósł blisko 693 tys. zł,

Na 2024 r. zaplanowano dalszą modernizację sprzętu medycznego i prace remontowo-budowlane.

W 2023 r. na terenie gminy funkcjonowały także następujące podmioty niepubliczne świadczące usługi medyczne:

- ❖ NZOZ „PROMED” Spółka Cywilna - świadczenia medyczne udzielane są w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w siedzibie w Jelczu-Laskowicach przy ul. Liliowej 3A. Pacjenci przyjmowani są od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:25 do 18:35,
- ❖ Ośrodek Zdrowia „Jelmed”, świadczenia medyczne udzielane są w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w siedzibie w Jelczu-Laskowicach przy ul. Kasztanowej 7. Przychodnia przyjmuje pacjentów od poniedziałku do piątku w godz. 8:00 -18:00,
- ❖ Przychodnia Lekarska MEDICOR s.c. - prowadzi działalność leczniczą w zakresie: świadczeń lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, świadczeń pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej podstawowej opieki zdrowotnej, świadczeń położnej środowiskowo-rodzinnej podstawowej opieki zdrowotnej. Pacjenci przyjmowani są w siedzibie w Jelczu-Laskowicach ul. Bożka 11, od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 18:00.

2.8 Informacja o obcokrajowcach na terenie Gminy Jelcz-Laskowice

Oszacowanie liczby obcokrajowców zamieszkujących teren Gminy Jelcz-Laskowice jest trudne co wynika głównie z kwestii formalnych – nie wszyscy obcokrajowcy przebywają na terenie gminy legalnie. W celu ustalenia przybliżonej liczby zatrudnionych obcokrajowców zwrócono się do 26 firm, z czego otrzymano odpowiedź od 15. Według tych niepełnych danych w 2023 r. zatrudnionych było 604 obcokrajowców, z czego najwięcej posiadało obywatelstwo ukraińskie. W porównaniu do 2022 r. było to o 64% mniej.

Według danych Urzędu Miasta i Gminy w 2023 r. na terenie gminy zameldowało się 203 obcokrajowców, a 4 zostało wymeldowanych.

W 2023 r. na realizację zadań z Funduszu Pomocy Ukrainie przeznaczono łącznie 597 006,12 zł, z czego:

- 482 806,06 zł przeznaczono na realizację świadczeń rodzinnych,
- 77 112,00 zł przeznaczono na realizację wypłat jednorazowego świadczenia 300 zł,
- 37 088,06 zł przeznaczono na realizację wypłat zasiłków dla obywateli Ukrainy.

2.9 Budżet obywatelski

Zgodnie z Uchwałą Nr XLV.403.2022 z dnia 31 marca 2022 r. wprowadzono zasady i tryb przeprowadzenia konsultacji społecznych w sprawie projektu „Budżet Obywatelski w Mieście i Gminie Jelcz-Laskowice w 2023 r.”

W przytoczonej uchwale określono szczegółowe zasady dotyczące budżetu obywatelskiego na 2023 r. Na realizację projektów w 2023 r. przeznaczono 1 mln zł (o 200 tys. zł więcej niż w 2022 r.). W Regulaminie Budżetu Obywatelskiego w Mieście i Gminie Jelcz-Laskowice określono, że koszt jednego zgłaszanego zadania zlokalizowanego na terenie miasta nie może przekroczyć 300 tys. zł, a zadania zlokalizowanego na terenie sołectw – kwoty 200 tys. zł.

Na projekty zlokalizowane na terenie miasta przeznaczono 600 tys. zł, natomiast na przedsięwzięcia przewidziane na terenie sołectw – 400 tys. zł. Każdy pełnoletni mieszkaniec mógł zgłosić jeden projekt do realizacji – uzyskawszy wcześniej poparcie co najmniej 15 dorosłych mieszkańców gminy. Następnie zgłoszone i zweryfikowane projekty zostały poddane głosowaniu. Swoją głos na wybrany projekt mógł oddać każdy pełnoletni mieszkaniec gminy – osobiście lub za pomocą platformy internetowej.

Tabela 18 Harmonogram Budżetu Obywatelskiego – edycja 2023 r.

Termin realizacji	Czynność do realizacji
Od dnia ogłoszenia uchwały w Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego	Kampania informacyjna
Od 23 maja do 24 czerwca 2022 r.	Konsultowanie i zgłaszanie zadań do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego

Termin realizacji	Czynność do realizacji
Od 27 czerwca do 31 sierpnia 2022 r.	Weryfikacja zgłoszonych zadań
Od 1 września do 20 września 2022 r.	Rozpatrywanie odwołań od odrzuconych zadań
Od 22 września do 7 października 2022 r.	Publiczna prezentacja zadań
Od 10 października do 4 listopada 2022 r.	Przeprowadzenie głosowania
Od 2 grudnia 2022 r.	Ogłoszenie wyników głosowania

Źródło: Załącznik nr 2 do Uchwały Nr XLV.403.2022 Rady Miejskiej w Jelczu-Laskowicach z dnia 31 marca 2022 r.

Głosowaniu zostało poddane 9 projektów (o 4 mniej niż w edycji na 2022 r.). W głosowaniu udział wzięło 2 683 mieszkańców – o 46,5% mniej niż w poprzedniej edycji, z czego 248 głosów było nieważnych. Mieszkańcy częściej głosowali w tradycyjny sposób (1 496 głosów papierowych) niż elektronicznie (939 głosów). Wśród głosów oddanych elektronicznie, najwięcej pochodziło z urządzeń mobilnych (85%). Podobnie jak we wcześniejszych edycjach, wśród głosujących dominowały kobiety (59%). Największe zainteresowanie budżetem odnotowano w grupach wiekowych 36-49 lat (33,3% głosów) oraz 60+ (31,2%) – tak samo jak w latach poprzednich. Najmniejsze zainteresowanie wykazała grupa młodych osób w przedziale 18-25 lat (8,0%). Z 9 projektów do realizacji wybrano 4, co przedstawia tabela poniżej.

Tabela 19 Zadania w ramach budżetu obywatelskiego w 2023 r.

Nazwa projektu	Szacunkowy koszt	Oddane głosy
Budowa wiaty integracyjno- biesiadnej wraz z grillem, z możliwością zamontowania paneli fotowoltaicznych w późniejszym terminie, przy terenie świetlicy wiejskiej w Nowym Dworze	181 960 zł	689
„By się godnie żyło i uczyło” - Remont istniejącej łazienki w miłocickim Centrum Łączymy Pokolenia wraz z instalacją zewnętrzną oświetlenia i postawienia nowego ogrodzenia terenu	199 000 zł	395
Oświetlenie parkingu i ciągu pieszego przy kościele pw. św. Maksymiliana Marii Kolbego w Jelczu-Laskowicach	231 954 zł	388
Bezasekuracyjny park linowy "Spacer pod chmurką"	300 000 zł	305

Źródło: <https://jelcz-laskowice.budzet-obywatelski.org/poprzednie-edycje/5/wyniki>

2.10 Analiza udzielonych i rozliczonych dotacji przez organizacje pozarządowe

Roczny program współpracy Gminy Jelcz-Laskowice z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023 został uchwalony 25 listopada 2022 roku Uchwałą Nr LIV.479.2022 Rady Miejskiej w Jelczu – Laskowicach. Program został stworzony przez pracowników Urzędu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice i przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Nadrzędnym celem programu było wyzwolenie potencjału aktywności obywatelskiej, wrażliwości społecznej oraz umacnianie lokalnych więzi, wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, budowanie partnerstwa pomiędzy środowiskiem lokalnym a władzami samorządowymi.

W okresie od dnia 11 do 18 października 2022 roku zostały przeprowadzone konsultacje projektu „Programu współpracy Gminy Jelcz-Laskowice z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023”. Organizacje pozarządowe mogły składać na formularzu opinie i uwagi do projektu Programu. W wyznaczonym terminie nie wpłynęła żadna opinia ani wnioski.

W roku 2023 ogłoszono 4 otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych o charakterze pożytku publicznego. Na podstawie Programu zlecono wybranym organizacjom zadania takie jak:

- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej,
- działalność na rzecz osób niepełnosprawnych,
- przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym,
- działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania praw dziecka,
- działalność na rzecz aktywizacji i integracji osób w wieku emerytalnym.

W Programie współpracy określono dwie formy współpracy:

1. O charakterze niefinansowym, w tym działania takie jak:

- Informowanie organizacji pozarządowych o planowanych kierunkach działania i realizacji zadań,
- konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektu aktu normatywnego dotyczącego sfery współpracy (roczny program współpracy),
- praca przedstawicieli organizacji pozarządowych jako członków komisji konkursowych do opiniowania ofert złożonych w otwartych konkursach ofert,
- organizacje miały możliwość przysyłać informacje na temat różnorodnych działań, które zamieszczane były na stronie internetowej Gminy,
- wspólne rozpoznawanie potrzeb społeczności lokalnej i wspólne planowanie działań służących zaspokojeniu tych potrzeb,
- zapewnienie organizacjom materiałów promocyjnych Gminy.

2. O charakterze finansowym, zgodnie z obowiązującym prawem występowała w dwóch formach:

- powierzenia wykonania zadania publicznego wraz z udzieleniem dotacji na sfinansowanie w 100% kosztów jego realizacji,
- wspierania wykonania zadania publicznego wraz z udzieleniem dotacji na częściowe dofinansowanie kosztów jego realizacji- podmiot wykazywał się wkładem własnym.

W 2023 r. w ramach procedury małych grantów udzielono dotacji 7 organizacjom (wskazane w poniższej tabeli kolorem szarym). Ogółem na realizację zadań publicznych w roku 2023 przeznaczono

kwotę 1 885 780 zł – o 19,1% więcej niż w 2022 r. w 2023 r. Tak jak w latach poprzednich, wśród dofinansowanych podmiotów dominowały organizacje o profilu sportowo-rekreacyjnym. Cele współpracy, czyli zaspokojenie potrzeb społecznych oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców zostały zrealizowane poprzez prowadzenie takich zadań jak upowszechnianie aktywności fizycznej, organizacja wydarzeń integracyjnych, wspieranie aktywności seniorów.

Tabela 20 Wykaz podmiotów, które otrzymały dotację z budżetu gminy w 2023 r. na realizację zadań publicznych (kolorem szarym zaznaczone dotacje w ramach procedury małych grantów)

Nazwa zadania	Nazwa podmiotu realizującego zadanie	Wysokość dotacji	Koszt całkowity zadania
Dział 926 – Kultura fizyczna			
Upowszechnianie kolarstwa poprzez prowadzenie zorganizowanego szkolenia sportowego i udziału w zawodach	Uczniowski Klub Kolarski w Jelczu – Laskowicach	20 000,00 zł	20 000,00 zł
	Uczniowski Klub Sportowy „Moto - Jelcz-Laskowice”	133 000,00 zł	163 000,00 zł
Upowszechnianie sportu poprzez prowadzenie zorganizowanego szkolenia sportowego oraz zapewnienia udziału w zawodach sportowych i konkursach różnych dyscyplin	Miejsko – Gminne Zrzeszenie Ludowych Zespołów Sportowych	370 000,00 zł	376 000,00 zł
Upowszechnianie gry w piłkę nożną poprzez prowadzenie zorganizowanych zajęć, treningów i współzawodnictwa sportowego	Miejski Klub Sportowy „Czarni” Jelcz-Laskowice	220 000,00 zł	244 310,00 zł
Upowszechnianie halowej piłki nożnej poprzez organizowanie zajęć sportowych, treningów i udziału w zawodach	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej KS.ORZEŁ FUTSAL	75 000,00 zł	83 500,00 zł
Upowszechnianie sportu wśród dzieci i młodzieży szkolnej poprzez organizację zajęć sportowych oraz udział w zawodach	Miejsko – Gminny Szkolny Związek Sportowy w Jelczu – Laskowicach	69 800,00 zł	69 800,00 zł
Upowszechnianie gry w tenisa stołowego poprzez prowadzenie zorganizowanego szkolenia sportowego i udziału w zawodach	Miejski Ludowy Klub Sportowy „VICTORIA” w Jelczu – Laskowicach,	125 000,00 zł	129 000,00 zł
Upowszechnianie pływania poprzez organizowanie zajęć sportowych, treningów i współzawodnictwa sportowego	Uczniowski Klub Pływacki „MANTA” w Jelczu – Laskowicach	100 000,00 zł	137 300,00 zł
Organizowanie zajęć i treningów oraz udział w zawodach i pokazach modeli samochodowych	Klub Modelarstwa Samochodowego „Jelcz-Mikrus” w Jelczu-Laskowicach	105 000,00 zł	110 500,00 zł
Upowszechnianie strzelectwa sportowego poprzez organizowanie treningów i udziału w zawodach	Liga Obrony Kraju w Jelczu – Laskowicach	11 500,00 zł	11 500,00 zł
Popularyzacja biegania jako aktywnego sposobu spędzania wolnego czasu,	Stowarzyszenie Jelcz Triathlon Project w Jelczu-Laskowicach	35 000,00 zł	52 500,00 zł

Nazwa zadania	Nazwa podmiotu realizującego zadanie	Wysokość dotacji	Koszt całkowity zadania
poprzez organizowanie szkolenia i zawodów sportowych	Klub Biegacza „Harcownik” z siedzibą w Jelczu-Laskowicach	50 000,00 zł	155 000,00 zł
Upowszechnianie gry w koszykówkę poprzez organizowanie zajęć sportowych, treningów i udziału w zawodach	Miejski Klub Koszykarski „Blues” Jelcz-Laskowice	39 180,00 zł	39 180,00 zł
Upowszechnianie Judo poprzez organizowanie zajęć sportowych, treningów i udziału w zawodach	Uczniowski Klub Sportowy JUDO Jelcz-Laskowice	13 000,00 zł	29 145,00 zł
Upowszechnianie gry w piłkę siatkową poprzez organizowanie zajęć sportowych, treningów i udziału w zawodach	Towarzystwo Siatkarskie „VOLLEY” Jelcz-Laskowice	300 000,00 zł	300 000,00 zł
Upowszechnianie kickboxingu wśród dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie zorganizowanych zajęć sportowych, treningów i współzawodnictwa sportowego	Stowarzyszenie Fighter Jelcz-Laskowice	20 000,00 zł	44 140,00 zł
„Aktywna Chwałowska Pętla 2023”	Stowarzyszenie na rzecz rozwoju i integracji Chwałowic	3 300,00 zł	4 300,00 zł
VII Turmiej Siatkówki Płazowej o Puchar Burmistrza Jelcza-Laskowic	Towarzystwo Siatkarskie „VOLLEY” Jelcz-Laskowice	10 000,00 zł	10 000,00 zł
„II Memoriał Janusza Laferiego”	Towarzystwo Siatkarskie „VOLLEY” Jelcz-Laskowice	10 000,00 zł	10 000,00 zł
Integracja osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin	Stowarzyszenie „JA JESTEM ”	10 000,00 zł	10 100,00 zł
Wspieranie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych „Endorfiny i Motyle”	Fundacja Po Prostu Razem	10 000,00 zł	10 350,00 zł
Warsztaty edukacyjne z profilaktyki pogryzień, pierwsza pomoc w sytuacjach kryzysowych	Fundacja Ewy Naworol	10 000,00 zł	10 000,00 zł
Integracja międzykulturowa mieszkańców Gminy Jelcz-Laskowice	Związek Emerytów i Rencistów	4 000,00 zł	9 000,00 zł
Razem:		1 743 780,00 zł	2 028 625,00 zł
Dział 851 – Rehabilitacja dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym			
Rehabilitacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z terenu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Tęcza” w Oławie	50 000,00 zł	56 500,00 zł
Rehabilitacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z terenu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice	Stowarzyszenie „JA JESTEM”	30 000,00 zł	33 420,00 zł
Prowadzenie działalności edukacyjnej oraz krzewienie trzeźwości wśród mieszkańców Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice	Stowarzyszenie Abstynenckie „Tęcza”	40 000,00 zł	44 000,00 zł
Razem:		120 000,00 zł	133 920,00 zł
Dział 855 - Działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania praw dziecka			

Nazwa zadania	Nazwa podmiotu realizującego zadanie	Wysokość dotacji	Koszt całkowity zadania
Wspieranie rodzin, integracja społeczności lokalnych poprzez organizowanie spotkań, pikników, zajęć i warsztatów dla mieszkańców Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Miłocice „łączymy Pokolenia”	10 000,00 zł	12 200,00 zł
Razem:		10 000,00 zł	12 200,00 zł
921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego			
Wspieranie inicjatyw kulturalnych i turystycznych mających na celu aktywizację i integrację seniorów z terenu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice	Polski Związek Emerytów i Rencistów	12 000,00 zł	28 000,00 zł
Razem:		12 000,00 zł	28 000,00 zł
Ogółem:		1 885 780,00 zł	2 202 745,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Jelcz-Laskowice.

2.11 Działania na rzecz bezpieczeństwa

Zakres przedmiotowy rozdziału koncentruje się na opisie zagadnień stanowiących zadanie własne gminy zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późniejszymi zmianami), a dokładnie z art. 7.1 z art.7.1. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy: 14) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego.

Bezpieczeństwo publiczne

Działaniami z zakresu bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy zajmuje się Komisariat Policji w Jelczu-Laskowicach. Według stanu na dzień 31.12.2023 roku Komisariat Policji w Jelczu-Laskowicach posiadał 33 etaty (tyle samo co w roku poprzednim), w tym 9 wakatów, a 1 funkcjonariusz odbywał adaptację zawodową w Oddziałach Prewencji Policji Komendy Stołecznej w Warszawie.

W poniższej tabeli przedstawiono statystyki policyjne za 2023 r.

Tabela 21 Liczba i wskaźniki dotyczące przestępczości za 2023 r.

	2022	2023	Dynamika
Ilość wszczętych postępowań	478	541	13%
Ilość zakończonych postępowań	461	572	24%
Przestępstwa stwierdzone	111	113	2%
Wskaźnik wykrywalności przestępstw ogółem	66,1	70,6	7%
Wskaźnik wykrywalności przestępstw kryminalnych	68,6	74,8	9%
Wskaźnik wykrywalności w siedmiu kategoriach przestępstw (rozbój, bójka i pobicie, uszczerbek na zdrowiu, kradzież w tym pojazdów, kradzież z włamaniem, uszkodzenie mienia)	58,1	50,0	-14%
Ilość interwencji policyjnych	4 606	3 428	-26%
Liczba wykrytych przestępstw narkotykowych	39	85	118%
Przestępstwa wg kategorii:			

	2022	2023	Dynamika
▪ rozbój	2	0	-100%
▪ bójka i pobicie	5	1	-80%
▪ kradzież	52	58	12%
▪ uszczerbek na zdrowiu	8	8	0%
▪ uszkodzenie rzeczy	20	21	5%
Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”	35	23	-34%
Liczba osób dotkniętych przemocą domową	31	24	-23%
Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie	28	23	-18%
Liczba mandatów karnych	394	364	-8%
Wykroczenia społecznie uciążliwe przeciwko:			
▪ bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji	6	60	900%
▪ porządkowi i spokojowi publicznemu	4	19	375%
▪ kradzieży	22	123	459%
▪ obyczajności publicznej	3	2	-33%
▪ ustawie o wychowaniu w trzeźwości	58	154	166%
Zdarzenia drogowe			
Obszar miejski:			
Wypadki	8	1	-88%
Kolizje	104	114	10%
Ranni	14	2	-86%
Zabici	0	0	-
Obszar wiejski:			
Wypadki	4	3	-25%
Kolizje	58	42	-28%
Ranni	4	3	-25%
Zabici	0	1	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMIG Jelcz-Laskowice.

Bezpieczeństwo pożarowe

Nad bezpieczeństwem pożarowym w gminie Jelcz- Laskowice czuwa siedem Ochotniczych Straży Pożarnych i Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Jelcz-Laskowice Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Oławie.

W 2023 r. w gminie odnotowano 422 zdarzeń – o 11,3% mniej w porównaniu do 2022 r. Najwięcej z tych zdarzeń stanowiły kolejno:

- miejscowe zagrożenia (310), stanowiące 73,5% wszystkich zdarzeń,
- pożary (93), stanowiące 22,0%,
- alarmy fałszywe (19), których udział wyniósł 4,5%.

Ilość zdarzeń związanych z pożarem zmalała o 50,5% w porównaniu do 2022 r. Najwięcej pożarów zaliczało się do pożarów małych, które stanowiły około 85% wszystkich interwencji z tym związanych. Wpływ na zmniejszenie się liczby pożarów 2023 r. miało szybkie nadejście okresu wiosennego i wzrost traw, co ograniczyło ich wypalanie, jedną z częstych przyczyn pożarów.

Liczba miejscowych zagrożeń wzrosła o 19,2% względem poprzedniego roku. Wśród zagrożeń dominowały zagrożenia małe i lokalne – w 2023 r. nie odnotowano żadnego dużego zdarzenia. Podobnie jak w latach poprzednich, utrzymuje się stosunkowo duża liczba interwencji o charakterze medycznym. Duża liczba wyjazdów Ochotniczych Straży Pożarnych dotyczyła działań na rzece Odra (monitoring rzeki, oczyszczanie ze śniętych ryb).

W 2023 r. zmalała liczba alarmów fałszywych (o 32,1%), z czego większość z nich sklasyfikowano jako te „w dobrej wierze” oraz pochodzące z instalacji sygnalizacyjnych ochrony obiektów.

Bezpieczeństwo powodziowe

Na terenie Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice zagrożeniem zatopienia objęty jest prawobrzeżny obszar rzeki Odry, w którego obręb wchodzi użytki rolne, tereny zabudowane oraz lasy. Zgodnie z najnowszymi mapami ryzyka powodziowego teren osiedla Jelcz oraz miejscowość Jelcz nie jest już objęty ryzykiem zagrożenia powodziowego przy założeniu, że zmodernizowany w 2015 roku wał nie uleganie awarii. Zagrożone są także leżące w zlewni rzeki Widawy miejscowości Grędzina i Brzezinki, w niewielkim stopniu zagrożone mogą być użytki rolne w miejscowości Dziuplina.

Organem pomocniczym Burmistrza Jelcz-Laskowic w realizacji zadań zarządzania kryzysowego w tym także tych związanych z ochroną przeciwpowodziową jest Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego. Jest on powoływany w drodze zarządzania. W jego skład wchodzi pracownicy Urzędu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice, przedstawiciele służb, straży oraz inspekcji, którzy zostali wyznaczeni do pracy w zespole.

W 2023 r. na terenie gminy nie doszło do żadnych sytuacji mogących powodować zagrożenie powodziowe. Ze względu na występowanie złotej algi prowadzony był monitoring zbiornika Łacha Jelcz w celu zapobiegania ewentualnemu zagrożeniu związanym ze śnięciem ryb.

2.12 Analiza bieżącego utrzymania dróg

Zakres przedmiotowy niniejszego rozdziału koncentruje się na opisie zagadnień stanowiących zadanie własne gminy zgodnie z Art.7.1. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy; 2) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Wśród najważniejszych działań z zakresu infrastruktury drogowej realizowanych w 2023 r. należy wymienić:

- ❖ Remonty nawierzchni dróg i ulic - wykonano awaryjne naprawy nawierzchni z masy bitumicznej w Chwałowicach, Jelczu-Laskowicach oraz Miłoszycach. Przeprowadzono remonty cząstkowe nawierzchni dróg z masy bitumicznej na terenie Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice.

Ponadto wykonano miejscowe naprawy nawierzchni ulic i chodników. Przeprowadzono remont przepustu drogowego w Grędzinie,

- ❖ Konserwacja i uzupełnianie oświetlenia drogowego, znaków pionowych i poziomych,
- ❖ Utrzymanie dróg w okresie zimy,
- ❖ Rekultywacja dróg gminnych, w miejscowościach takich jak:
 - Jelcz-Laskowice – ulice: Jaskółcza, Krucza, Jastrzębia, Łabędzia, Biskupskiego, Kukułcza, Tołpy, Lipcowa, Strzelnicza, Turniejowa, Brzozowa, Grabowa, Cyprysowa, Lipowa, Jodłowa, Modrzewiowa, Garażowa, Piastowska, Ziołowa, Strusia, Włoska, Kolejowa, Kolonijna, Jałowcowa, Sokola, Działkowa,
 - Miłoszyce – ulice: Akacyjowa, Boczna, Brzozkowiowa, Cicha, Gierymskiego, Harcerska, Skautów, Asnyka, Słowackiego, Kochanowskiego, Kossaka, Morelowa, Makuszyńskiego, Malczewskiego, Matejki, Norwida, Nowa, Krótka, Polna, Rzemieślnicza, przy cmentarzu, Spokojna, Wiśniowa, Zuchów, Pogodna, Spokojna,
 - Chwałowice – ulice: część Akacyjowej, Główna, Jałowcowa, Klonowa, Kochanowskiego, Słoneczna, Polna, Sokola, Wierzbowa, Krótka, Norwida, Leśna,
 - Miłocice – ulice: Główna, Leśna, Boczna, Szkolna,
 - Grędzina – ulice: Główna, Boczna, Bażantowa, pętla autobusowa, Kolonia,
 - Brzezinki – ulice: Główna,
 - Dziuplina – ulice: Główna, Młyńska, Zalesie,
 - Miłocice Małe – ulice: Główna,
 - Wójcice – ulice: Główna, Dobrzyńska, Gajowa, Minkowicko-Polna,
 - Minkowice Oławskie – ulice: Kościuszki, Kościelna, Łąkowa, Makowa, Kolejowa,
 - Łęg – ulice: Spokojna,
 - Nowy Dwór – ulice: Leśna,
 - Piekary – ulice: Średnia,
 - Biskupice Oławskie/Celina – ulice: Kościelna, do przejazdu,
 - Dębina – ulice: Chwałowicka.
- ❖ Inwestycje drogowe takie jak:
 - Przebudowa dróg na Osiedlu Europejskim,
 - Przebudowa ulic: Drzewieckiego, Mieszka I, Garażowej, Piastowskiej, Partyzantów, Tymienieckiego, Zielonej, Belgijskiej,
 - Przebudowa dróg dla pieszych i rowerów oraz przejść dla pieszych przy skrzyżowaniu dróg gminnych – ul. Tańskiego i Al. Młodych w Jelczu-Laskowicach,
 - Doświetlenie przejść dla pieszych na ul. Oławskiej,

- Zakup i montaż lamp solarnych na terenie gminy,
- Oświetlenie parkingu i ciągu pieszego przy kościele pw. Św. M.M. Kolbego w Jelczu-Laskowicach.

W 2023 r. na remonty i bieżące utrzymanie wydatkowano kwotę w wysokości 2 800 433,86 zł

2.13 Utrzymanie czystości i system odbioru odpadów

W 2023 r. systemem gospodarowania odpadami komunalnymi objętych było 22 624 osoby (miasto – 14 560, wieś - 8 064) – o 1,1% więcej niż w 2022 r. Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami jest nieco większa niż liczba zameldowanych – jest to normalne zjawisko wynikające z meldunku osób, które na co dzień mieszkają poza gminą (emigranci zarobkowi, studenci).

Liczba nieruchomości zamieszkałych objętych zbiorczym systemem odbioru odpadów komunalnych według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiła 4 491 gospodarstw (w 2022 r. - 7 398), zatem odnotowano spadek liczby gospodarstw o 39,3%. Liczba osób kompostujących bioodpady wyniosła 3 798 (w tym 1 178 aktywnych kompostowników).

Należy nadmienić, że na terenie Gminy Jelcz-Laskowice nieruchomości niezamieszkałe nie są objęte gminnym systemem odbioru odpadów komunalnych - właściciel nieruchomości jest wtedy zobligowany do zawarcia indywidualnej umowy cywilno-prawnej z podmiotem posiadającym zezwolenie na odbiór odpadów komunalnych.

W 2023 r. na terenie Gminy Jelcz-Laskowice przeprowadzono 35 kontroli poprawności danych w złożonych deklaracjach przez właścicieli nieruchomości oraz 31 kontroli na zawarcie umowy na odbiór odpadów.

Zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Jelcz-Laskowice w 2023 roku prowadzona była selektywna zbiórka następujących frakcji odpadów:

- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne,
- odpady komunalne zbierane selektywnie:
 - papier,
 - szkło,
 - metal i tworzywa sztuczne,
 - odpady opakowaniowe wielomateriałowe
 - bioodpady,
- meble i odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- przeterminowane leki.

Na terenie Gminy Jelcz-Laskowice zebrano 10 903,60 Mg odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości (o 1,9% więcej niż w 2022 r.). W ramach funkcjonowania PSZOK zostało zebranych 678,44 Mg odpadów komunalnych (o 1,3% więcej niż w 2022 r.). W 2023 r. na terenie gminy zebrano łącznie 11 656,0547 Mg – o 9,9% mniej niż w poprzednim roku.

Tabela 22 Ilość odpadów komunalnych odebranych od mieszkańców Gminy Jelcz-Laskowice w 2023 r.

Kod odpadów	Odpady komunalne odebrane od właścicieli nieruchomości	Masa [Mg] w 2022 r.	Masa [Mg] w 2023 r.	Dynamika zmian
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	249,37	280,83	12,6%
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	629,73	764,64	21,4%
15 01 07	Opakowania ze szkła	486,84	465,74	-4,3%
20 01 01	Papier i tektura	4,12	4,17	1,2%
20 01 02	Szkło	0,48	0,57	18,8%
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	2,78	0,90	-67,6%
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	1,00	0,92	-8,0%
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	14,44	22,93	58,8%
20 01 39	Tworzywa sztuczne	3,53	3,98	12,7%
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	1 538,12	1 849,49	20,2%
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	100,48	104,28	3,8%
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	7 461,61	7 116,86	-4,6%
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	205,20	277,74	35,4%

Źródło: : opracowanie własne na podstawie danych UMiG Jelcz-Laskowice.

Zmieszane odpady komunalne (20 03 01) pochodzące z terenu Gminy Jelcz-Laskowice w 2023 roku, tak jak w latach poprzednich, kierowane były do instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych. W 2023 r. zebrano 7 116,86 Mg odpadów komunalnych w postaci zmieszanej – o 5% więcej niż w 2022 r. Odpady w większości zostały poddane przetworzeniu w procesach odzysku D13.

Ogólne koszty związane z funkcjonowaniem systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Jelcz-Laskowice w 2023 r. wyniosły 8 345 659,96 zł – o 17,7% więcej w porównaniu do roku poprzedniego. Wpływy do budżetu z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami od właścicieli nieruchomości osiągnęły 7 658 603,47 zł – o 2,5% więcej niż w 2022 r. W związku z tym uzyskano deficyt w wysokości 687 056,49 zł. W 2023 r. zaległości od mieszkańców wyniosły 879 486,48 zł. Przy założeniu, że wszyscy mieszkańcy, którzy złożyli deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi opłaciliby zaległości, otrzymane wpływy pozwoliłyby na samofinansowanie się gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK)

Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych znajduje się przy ul. Techników 6 w Jelczu-Laskowicach. Odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z miasta i gminy Jelcz-Laskowice zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Techników 8, 55-220 Jelcz-

Laskowice. W PSZOK odpady są przyjmowane nieodpłatnie od mieszkańców z nieruchomości zamieszkałych. Każdy z mieszkańców musi dostarczyć odpady do punktu we własnym zakresie, okazując przy tym dokument potwierdzającego uiszczenie opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz Gminy Jelcz-Laskowice za bieżący okres rozliczeniowy.

W PSZOK przyjmowane są:

1. papier i tektura,
2. opakowania z papieru i tektury,
3. szkło,
4. opakowania ze szkła,
5. opakowania wielomateriałowe,
6. odpady kuchenne,
7. odzież i tekstylia,
8. sorbenty, maty filtracyjne,
9. zużyty kompletny sprzęt elektryczny i elektroniczny,
10. odpady budowlane i rozbiórkowe pochodzące z prowadzenia drobnych prac nie wymagających pozwolenia na budowę, ani zgłoszenia zamiaru prowadzenia robót do starosty (niezanieczyszczone odpady betonowe oraz gruz betonowy i ceglany), limit na jedną nieruchomość zamieszkałą wynosi 0,50 Mg rocznie,
11. zużyte opony samochodowe dla pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 tony, limit na jedną nieruchomość zamieszkałą wynosi 4szt. opon rocznie,
12. odpady ulegające biodegradacji.
13. baterie i akumulatory,
14. drewno i opakowania z drewna,
15. drewno zawierające substancje niebezpieczne,
16. styropian czysty (niezanieczyszczony klejem, zaprawą murarską, ziemią itp.),
17. chemikalia, w tym opakowania po chemikaliach,
18. opakowania z metalu i tworzyw sztucznych,
19. metal i tworzywa sztuczne,
20. odpady wielkogabarytowe,
21. inne odpady niebezpieczne powstające w gospodarstwie domowym.

W 2023 r. w ramach funkcjonowania PSZOK zostało zebranych łącznie 678,44 Mg odpadów – o 1,3% więcej niż w 2022 r.

Tabela 23 Odpady komunalne zebrane w PSZOK (ul. Techników 6, Jelcz-Laskowice)

Kod odpadów	Odpady komunalne odebrane od właścicieli nieruchomości	Masa [Mg] w 2022 r.	Masa [Mg] w 2023 r.	Dynamika zmian
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	43,04	37,90	-11,9%
16 01 03	Zużyte opony	22,58	30,42	34,7%
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	355,47	321,40	-9,6%

Kod odpadów	Odpady komunalne odebrane od właścicieli nieruchomości	Masa [Mg] w 2022 r.	Masa [Mg] w 2023 r.	Dynamika zmian
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	27,38	29,02	6,0%
20 01 28	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 27	9,86	15,36	55,8%
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	20,63	20,63	0,0%
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	339,40	375,14	10,5%
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	234,20	198,84	-15,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Jelcz-Laskowice.

2.14 Ochrona środowiska

Realizacja Programu Ograniczania Niskiej Emisji na terenie gminy Jelcz-Laskowice

Głównym założeniem Programu Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE) jest ograniczenie emisji szkodliwych substancji emitowanych do atmosfery przez kotły zainstalowane głównie w prywatnych domach jednorodzinnych. Od 2018 r. Burmistrz Jelcza-Laskowic realizuje program ograniczenia niskiej emisji poprzez udzielenie dotacji celowej z budżetu gminy na realizację inwestycji służących ochronie powietrza czyli na wszystkie inwestycje mające na celu likwidację starych nieekologicznych źródeł ciepła na nowoczesne źródła ciepła.

Na realizację PONE w 2023 r. zostały przeznaczone środki z budżetu gminy w wysokości 379 961,80 zł (w 2022 r. przeznaczono 363 409,34 zł) dla 39 beneficjentów. Podobnie jak w poprzednim roku, najwięcej zainstalowano pieców gazowych i pomp ciepła.

Tabela 24 Wymiana źródeł ogrzewania w ramach PONE

Rodzaj ogrzewania	Liczba wymienionych pieców	
	2022	2023
Piec gazowy	17	15
Pompa ciepła	14	12
Piec na paliwo stałe	1	6
Piec na biomasę	6	4
Piec elektryczny	1	2
Ogółem	39	39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Jelcz-Laskowice.

Dystrybucja węgla w 2022 r.

W 2023 r. (podobnie jak w 2022 r.) Gmina prowadziła dystrybucję węgla wśród mieszkańców po cenie niższej niż rynkowa, co było spowodowane problemami z dostępem do surowców energetycznych, w szczególności węgla. W 2023 r. na terenie Gminy Jelcz-Laskowice złożono 102 wnioski o zakup węgla (w 2022 r. było to 818), z czego 46 zostało zrealizowanych, a pozostałe osoby nie przystąpiły do zakupu. Łącznie gmina sprzedała 604 t węgla. Od początku funkcjonowania programu dystrybucji węgla gmina sprzedała 1 302 t tego surowca.

Realizacja Programu usuwania azbestu z terenu gminy Jelcz-Laskowice

Od 2014 r. Gmina Jelcz-Laskowice realizuje proces usuwania azbestu poprzez wykorzystanie opracowanego i podjętego uchwałą Rady Miejskiej w Jelczu-Laskowicach „Programu usuwania azbestu z terenu gminy Jelcz-Laskowice”. W 2023 r. usuniętych i unieszkodliwionych zostało 27,80 Mg (36,98 w poprzednim roku), z czego 23,83 Mg pochodziło z obszaru wiejskiego, a 3,97 Mg z miasta Jelcz-Laskowice. Łączny koszt usunięcia azbestu w roku sprawozdawczym wyniósł 25 520,40 zł (w 2022 r. było to 50 483,52 zł).

2.15 Zagospodarowanie przestrzenne i mieszkalnictwo

Na terenie gminy obowiązuje *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jelcz-Laskowice*, które zostało przyjęte uchwałą Nr XLII/253/2005 z dnia 23 listopada 2005 r. przez Radę Miejską w Jelczu-Laskowicach.

Zgodnie z nowelizacją Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 977, 1506, 1597, 1688, 1890, 2029, 2739) oraz Ustawą o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r., poz. 1688), do końca 2025 r. studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin mają zostać zastąpione tzw. planami ogólnymi. Obowiązujące studium utraci moc z dniem 31 grudnia 2025 r. Plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego i ma być podstawą do uchwalania planów miejscowych i wydawania decyzji o warunkach zabudowy.

Według stanu na dzień 14.03.2024 r. na terenie gminy obowiązuje 52 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, co przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 25 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące na terenie gminy

Nr	Nazwa	Uchwała Rady Miejskiej w Jelczu-Laskowicach
1	MPZP dla gazociągu w/c DN 200 Czernica - Jelcz-Laskowice w gminie Jelcz-Laskowice	Nr LV/293/98 z dnia 29 maja 1998 r.
2	MPZP dla gazociągu w/c DN 200 Czernica – Jelcz-Laskowice II etap	Nr LVI/300/98 z dnia 17 czerwca 1998 r.
3	MPZP dla terenu położonego w gminie Jelcz-Laskowice (Brzezinki: dz. nr 1/4 i 1/5)	Nr LVI/301/98 z dnia 17 czerwca 1998 r.
4	MPZP terenu we wsi Minkowice Oł.	Nr V/25/99 z dnia 29 stycznia 1999 r.
5	MPZP dla terenu położonego we wsi Minkowice (dz. nr 456), zwany MPZP Minkowice - Kolejowa	Nr XIII/132/99 z dnia 5 listopada 1999 r.
6	MPZP terenu położonego we wsi Miłoszyce, obejmującego działki nr 95/3, 95/4, 90, 104/1, 104/2, 101, zwany MPZP MIŁOSZYCE	Nr XXIV/222/2000 z dnia 29 września 2000 r.
7	MPZP – Minkowice (dz. nr 461/4, 672)	Nr XXV/239/2000 z dnia 13 listopada 2000 r.
8	MPZP dla terenu położonego we wsi Łęg (dz. nr 144/6, 74/1, część dz. nr 161), zwany MPZP Centrum Gospodarcze w Jelczu-Laskowicach	Nr XXV/240/2000 z dnia 13 listopada 2000 r.
9	MPZP Centrum Miasta Jelcz-Laskowice, zwany MPZP Centrum	Nr XXX/264/2001 z dnia 2 lutego 2001 r.

Nr	Nazwa	Uchwała Rady Miejskiej w Jelczu-Laskowicach
10	MPZP dla terenu położonego we wsi Miłoszyce (dz. nr 74/1, 84), zwany MPZP Miłoszyce Północ	Nr XXXVII/331/2001 z dnia 27 czerwca 2001 r.
11	MPZP dla terenu położonego we wsi Miłoszyce (dz. nr 122/2, 524/23, 524/24, 176), zwany MPZP Kruszywa	Nr XXXIX/348/2001 z dnia 12 października 2001 r.
12	MPZP dla terenu położonego przy ul. Tymienieckiego w Jelczu-Laskowicach, zwany MPZP Tymieniecki	Nr XXXIX/349/2001 z dnia 12 października 2001 r.
13	MPZP dla terenu położonego we wsi Dziuplina (dz. nr 75, 74/1, 73), zwany MPZP Dziuplina	Nr XL/371/2001 z dnia 30 listopada 2001 r.
14	MPZP dla terenu położonego we wsi Miłoszyce, zwany MPZP Miłoszyce – Długa	Nr IX/44/2003 z dnia 6 czerwca 2003 r.
15	MPZP terenu położonego w granicach ewidencyjnych Łęg oraz Miłoszyce, zwany MPZP Łęg Centrum	Nr XIII/59/2003 z dnia 26 września 2003 r.
16	MPZP dla terenu położonego we wsi Kopalina (dz. nr 140/2, 140/3, 140/5, 140/6, 140/7), zwany MPZP Kopalina	Nr XIII/60/2003 z dnia 26 września 2003 r.
17	MPZP terenu położonego we wsi Biskupice Oł. (dz. nr 1/2), zwany MPZP Biskupice - Celina	Nr XIII/61/2003 z dnia 26 września 2003 r.
18	MPZP dla terenu położonego w Jelczu-Laskowicach w rejonie ulic Oławskiej i Stawowej - MPZP Osiedle Leśne	Nr IX/65/2007 z dnia 1 czerwca 2007 r.
19	MPZP Miłoszyce –Inżynierska	Nr XLIV/295/2009 z dnia 18 grudnia 2009 r.
20	MPZP „Miłoszyce- Zachód”	Nr XLII/279/2009 z dnia 29 października 2009 r.
21	MPZP „Miłoszyce - Obwodnica”	Nr XLII/280/2009 z dnia 29 października 2009 r.
22	MPZP „Belgijska”	Nr XLIV/294/2009 z dnia 18 grudnia 2009 r.
23	MPZP „Piastowska-Hirszfelda”	Nr LIV/360/2010 z dnia 25 października 2010 r.
24	MPZP „Chwałowice I”	Nr XVI.91.2011 z dnia 26 października 2011 r.
25	MPZP „Chwałowice II”	Nr XVI.92.2011 z dnia 26 października 2011 r.
26	Zmiana MPZP terenu położonego w Miłoszycach	Nr XX.121.2012 z dnia 27 stycznia 2012 r.
27	MPZP „Nowy Dwór”	Nr XXVII.183.2012 z dnia 28 września 2012 r.
28	MPZP „Morelowa - Polna”	Nr XXVII.184.2012 z dnia 28 września 2012 r.
29	MPZP „Belgijska Fabryczna”	Nr XXXII.236.2013 z dnia 22 lutego 2013 r.
30	„MPZP Miłoszyce A”	Nr XXXVII.272.2013 z dnia 26 lipca 2013 r.
31	„MPZP Miłoszyce - Wschód”	Nr XXXVII.271.2013 z dnia 26 lipca 2013 r.
32	„MPZP Miłocice -Południe”	Nr XL.293.2013 z dnia 25 października 2013 r.
33	„MPZP Plac Jana Pawła II”	Nr XLIV.327.2014 z dnia 28 lutego 2014 r.
34	„MPZP - Miłocice Północ”	Nr LI.357.2014 z dnia 26 września 2014 r.
35	„MPZP – Dziuplina I”	Nr VI.41.2015 z dnia 27 lutego 2015 r.
36	„MPZP – Ośrodek nad Stawem”	Nr IX.83.2015 z dnia 29 maja 2015 r.
37	„MPZP Miłocice Zachód”	Nr XIX.168.2016 z dnia 27 kwietnia 2016 r.
38	„MPZP Minkowice Oławskie A1”	Nr XIX.169.2016 z dnia 27 kwietnia 2016 r.
39	„MPZP Dziuplina III”	Nr XIX.170.2016 z dnia 27 kwietnia 2016 r.
40	„MPZP – Miłoszyce - Wrocławska”	Nr XXI.181.2016 z dnia 24 czerwca 2016 r.
41	„MPZP Minkowice Oławskie A2”	Nr XXXI.237.2017 z dnia 24 lutego 2017 r.
42	„MPZP Hirszfelda”	Nr XXXIII.250.2017 z dnia 28 kwietnia 2017 r.
43	„MPZP Dziuplina II”	Nr XXXVI.265.2017 z dnia 28 lipca 2017 r.
44	„MPZP Witosa-Treski”	Nr XLVII.362.2018 z dnia 25 maja 2018 r.
45	„MPZP Inżynierska -Aleja Młodych”	Nr XLVIII.374.2018 z dnia 29 czerwca 2018 r.
46	„MPZP Belgijska - Północ”	Nr XLVIII.375.2018 z dnia 29 czerwca 2018 r.
47	"MPZP Minkowice Oławskie - Wójcice"	Nr XLVIII.376.2018 z dnia 29 czerwca 2018 r.
48	„MPZP Miłoszyce - Asnyka”	Nr XLIX.384.2018 z dnia 27 lipca 2018 r.
49	„MPZP Oławska -Bożka”	Nr LII.411.2018 z dnia 26 października 2018 r.
50	„MPZP Hirszfelda - Wschód”	Nr XXI.176.2020 z dnia 31 marca 2020 r.

Nr	Nazwa	Uchwała Rady Miejskiej w Jelczu-Laskowicach
51	„MPZP Park Europejski”	Nr XXXII.287.2021 z dnia 31 marca 2021 r.
52	„MPZP Chwałowicka - Folwarczna”	Nr LXVII.583.2023 z dnia 12 września 2023 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Jelcz-Laskowice.

W 2023 r. w Urzędzie Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice wydano 78 wypisów ze Studium i MPZP oraz 383 zaświadczeń dotyczących przeznaczenia działek w Studium lub MPZP. Ponadto wydano 274 decyzje o warunkach zabudowy i 24 decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W 2023 r. wydano 106 pozytywnych decyzji dotyczących pozwolenia na budowę domów jednorodzinnych.

Tabela 26 Liczba wydanych pozwoleń na budowę domów jednorodzinnych

Miejscowość	Wydane pozwolenia na budowę domów jednorodzinnych - liczba pozytywnych decyzji	
	2022 r.	2023 r.
Jelcz-Laskowice	32	28
Brzezinki	6	0
Chwałowice	27	11
Dębina	7	7
Dziuplina	9	8
Grędzina	0	2
Kopalina	7	3
Łęg	0	2
Miłocice	2	7
Miłocice Małe	0	4
Miłoszyce	36	22
Minkowice Oławskie	12	3
Nowy Dwór	6	4
Piekary	2	0
Wójcice	0	5
Gmina ogółem	146	106

Źródło: <https://wyszukiwarka.gunb.gov.pl/>

Na terenie gminy od 2002 r. funkcjonuje Zakład Gospodarki Mieszkaniowej - Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. w Jelczu – Laskowicach. Udziałowcem Spółki jest w 100% Gmina Jelcz – Laskowice. Według stanu na koniec 2023 r. w zasobach TBS znajdowało się 384 lokale, w których zamieszkiwało 867 najemców. W latach 2019-2023 zawarto 167 umów o najem, z czego 94 dotyczyło zasiedlenia, a 73 zmiany najemców w obiektach TBS.

W 2023 r. Spółka zrealizowała inwestycje przy ul. Sowiej 2-4 w Jelczu-Laskowicach, w której znalazły się 32 lokale mieszkalne o powierzchni 1 528,6 m². W kolejnych latach planowana jest budowa drugiego budynku przy ul. Sowiej, w którym znajdą się 62 lokale mieszkalne o łącznej powierzchni około 3 tys. m².

3. Podsumowanie

Podsumowanie niniejszego raportu stanowi syntezę kluczowych informacji pozwalających na ocenę działań samorządu w 2023 r. Poniżej przedstawiono także kluczowe zalecenia w kontekście zadań przewidzianych czy też rekomendowanych do realizacji w okresie do końca 2024 r.

3.1 Wnioski

Mając na uwadze czytelność opracowania zdecydowano się na umieszczenie w formie wniosków najważniejszych działań i tendencji, które istotnie wpłynęły na rozwój społeczno-gospodarczy całej wspólnoty samorządowej oraz innych informacji związanych z 2023 r. Wnioski mają charakter otwarty – przedstawiono wnioski dotyczące działań uznanych za kluczowe w 2023 r.

- ❖ Budżet gminy za 2023 r. zamknął się po stronie dochodów w kwocie ponad 145 mln zł oraz po stronie wydatków w kwocie ponad 145 mln zł. Różnica między dochodami a wydatkami była niewielka – odnotowano deficyt budżetowy w wysokości 286 tys. zł.
- ❖ Dochody własne stanowiły około 61,14% dochodów ogółem. Wysoki odsetek świadczy o dużej samodzielności finansowej jednostki.
- ❖ Większe wpływy do budżetu niż zakładano, uzyskano z m.in.: podatku od spadków i darowizn (o 211,5%), tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień (o 210,4%), podatku od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej (o 210,4%).
- ❖ Odsetek wydatków majątkowych w wydatkach ogółem wyniósł 17,74% - zrealizowano 100% zaplanowanych wydatków majątkowych.
- ❖ Nadwyżka operacyjna budżetu (różnica między dochodami a wydatkami bieżącymi) w 2023 r. wyniosła 14,4 mln zł, z czego według planu miała wynieść około 10,8 mln zł.
- ❖ W 2023 r. gmina kontynuowała działania ukierunkowane na ochronę środowiska naturalnego, m.in. usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów azbestowych – w 2023 r. usunięto 27,80 Mg azbestu. Na wymianę źródeł ciepła w ramach Programu Ograniczenia Niskiej Emisji przeznaczono blisko 380 tys. zł.
- ❖ W 2023 r. zrealizowano kolejną edycję Budżetu Obywatelskiego, na co przeznaczono środki w wysokości 1 mln zł – o 200 tys. zł więcej niż w 2022 r. Do realizacji wybrano 4 projekty.
- ❖ Liczba porad lekarskich udzielonych w Przychodni Rejonowo - Specjalistycznej Sp. z o.o. w Jelczu-Laskowicach wyniosła 39,5 tys. – o 1,5% więcej niż w roku poprzednim.
- ❖ W 2023 r. MGCK, Biblioteka Miejska oraz MGCSiR organizowały szereg zajęć i imprez. Działalność wspomnianych podmiotów była większa niż w 2022 r., ze względu na zniesienie obostrzeń pandemicznych, które obowiązywały w latach poprzednich.

- ❖ Z zasiłków stałych, okresowych i celowych korzystało łącznie 295 osób, a główną przyczyną przyznania pomocy była długotrwała lub ciężka choroba.
- ❖ W 2023 r. gmina realizowała dystrybucję węgla wśród mieszkańców, którzy złożyli wnioski o przyznanie tego surowca. Rozdystrybuowano łącznie 604 tony węgla.
- ❖ Straż Pożarna odnotowała 422 zdarzenia wymagające interwencji – to o 11,3 zdarzeń mniej niż w 2022 r. Liczba przestępstw odnotowanych w 2023 r. pozostawała na poziomie podobnym co w roku poprzednim.

3.2 Rekomendacje

Na podstawie przedstawionych wniosków i analizy całego dokumentu, na 2023 r., zdefiniowano kilka rekomendacji na temat działań zaplanowanych na kolejny rok.

- ❖ Na rok 2024 zaplanowano dalsze działania z zakresu infrastruktury drogowej takie jak:
 - remonty częściowe dróg na terenie miasta i gminy,
 - przebudowy wybranych dróg, w tym powiatowych,
 - modernizację oświetlenia na terenie gminy,
- ❖ Z zakresu poprawy parametrów technicznych budynków zakłada się m.in.:
 - dalszą poprawę efektywności energetycznej i modernizację budynków użyteczności publicznej,
- ❖ Zakłada się dalszą kontynuację działań związanych z ochroną środowiska naturalnego poprzez:
 - realizację programu usuwania azbestu,
 - kontynuację programu dofinansowań do likwidacji starych, nieekologicznych źródeł ciepła na nowoczesne źródła ciepła, w tym innych działań mających na celu ograniczenie emisji szkodliwych substancji.
- ❖ Kontynuacja procesów związanych z planowaniem przestrzennym.
- ❖ Kontynuacja procesów związanych z cyfryzacją gminy – rozwojem e-usług, komputeryzacją, rozwojem infrastruktury serwerowej.
- ❖ W zakresie sportu i rekreacji planowana jest m.in.: modernizacja placów zabaw i siłowni plenerowych, budowa strefy *street workout*, budowa pomostu rekreacyjnego na akwenu pierwszego stawu jelczańskiego przy plaży w Jelczu-Laskowicach.
- ❖ Finansowanie programu profilaktyki zdrowotnej dotyczącej leczenia niepłodności metodą in vitro w latach 2014-2026.
- ❖ Kontynuacja realizacji zadań wybranych w Budżecie obywatelskim na 2023 r.
- ❖ Zakłada się dalszy rozwój oferty kulturalnej i sportowej na terenie gminy.

Spis tabel

Tabela 1 Gmina Jelcz-Laskowice w liczbach w latach 2018-2022.....	10
Tabela 2 Liczba uchwał Rady Miejskiej w Jelczu-Laskowicach w 2023 r.....	17
Tabela 3 3 Liczba uchwał z podziałem na kategorie w Mieście i Gminie Jelcz-Laskowice w 2022 r.	17
Tabela 4 Wykonanie budżetu miasta i gminy Jelcz-Laskowice za 2023 r. [zł].....	19
Tabela 5 Informacja finansowa dla miasta i gminy Jelcz-Laskowice za rok 2023.....	20
Tabela 6 Prognoza limitu zadłużenia na najbliższe lata (wzór z art. 243)	22
Tabela 7 Stan i prognoza wyniku budżetu oraz nadwyżki operacyjnej na najbliższe lata [zł].....	23
Tabela 8 Inwestycje gminne w 2023 r.	24
Tabela 9 Projekty realizowane przez Gminę Jelcz-Laskowice w 2023 r. oraz źródła ich finansowania (w zł)	28
Tabela 10 Dane demograficzne w 2023 r.	32
Tabela 11 Szkoły podstawowe na terenie Gminy Jelcz-Laskowice	33
Tabela 12 Przedszkola na terenie Gminy Jelcz-Laskowice	34
Tabela 13 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2023 r. (brak średnich wyników dla grup poniżej 30 osób).....	35
Tabela 14 Stan zatrudnienia w szkołach i przedszkolu w roku szkolnym 2022/2023	36
Tabela 15 Liczba nauczycieli wg awansu zawodowego.....	36
Tabela 16 Dane statystyczne Miejskiej Biblioteki Publicznej za 2023 r.....	42
Tabela 17 Wybrane rodzaje świadczeń pieniężnych w 2023 r.	44
Tabela 18 Harmonogram Budżetu Obywatelskiego – edycja 2023 r.	49
Tabela 19 Zadania w ramach budżetu obywatelskiego w 2023 r.....	50
Tabela 20 Wykaz podmiotów, które otrzymały dotację z budżetu gminy w 2023 r. na realizację zadań publicznych (kolorem szarym zaznaczone dotacje w ramach procedury małych grantów)	52
Tabela 21 Liczba i wskaźniki dotyczące przestępczości za 2023 r.	54
Tabela 22 Ilość odpadów komunalnych odebranych od mieszkańców Gminy Jelcz-Laskowice w 2023 r.	59
Tabela 23 Odpady komunalne zebrane w PSZOK (ul. Techników 6, Jelcz-Laskowice)	60
Tabela 24 Wymiana źródeł ogrzewania w ramach PONE	61
Tabela 25 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące na terenie gminy.....	62
Tabela 26 Liczba wydanych pozwoleń na budowę domów jednorodzinnych	64

